

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 > 50 >
Helyben azonos arduva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vüldkre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

A vármegye autonómiája.

Csaknem egy évtized óta van nálunk napirenden a közigazgatás államosítása. Eleinte a nemzeti párt hangoztatta ennek szükséges voltát, Grünwald Béla tudásának egész erejét arra fordította, hogy erről meggyőzze pártját és a törvényhozás tagjait. A kormánypárt kezdetben hallani sem akart róla, de mikor kifogyott a reformokból és kikopott a népszerűségből felvette programjába a közigazgatás államosítását. Négy évvel ezelőtt hozzá is fogott annak megvalósításához, de a függetlenségi párt szívós ellentállása miatt nem tudott többet kivinni, mint az államosítás elvének törvénybe iktatását, az egy paragrafusból álló Lex Szapáryánál vagy másképpen vizitkártya törvényt.

Mikor meghúzták a lélekharangot az ősi vármegyei intézmény felett, összejöttek tanácskozássra a vármegyék is. Akadt közöttük olyan szervilis, amelyik képes volt aláírni a saját halálos ítéletet. Bihar vármegye, becsületére legyen mondva, nem tartozott ezek közé. Beóthy Andor, akkori alispánjának lelkes felhívására egyhangúlag tiltakozott a vármegye autonómiájának elkobzása ellen. Azóta nem is került szóba az államosítás a megye székházában.

A tegnapielőtti diszgyűlésen a bírnok püspök védelmébe vette a vármegye autonómiáját. Kifejtette a megyei intézmény eredetét, célját, feladatát. Olyan

dicsérettel halmozza el a régi alkotmányának a védőbástyáit, amilyenben ritkán részesültek.

»A vármegyék — mondá — a szabadságnak és hazaszeretnek tűzhelyei, sokszor utolsó menhelyei, mindenkor azonban bátor védői voltak. A nemzettel éreztek, a nemzettel fejlődtek, mert annak constitutív tényezői voltak, sokszor egymást a haladásra nógatva, sokszor a rohamosan előretörőknek üdvös gátot emelve.«

És nem habozik kimondani alaposan megokolt véleményét, hogy »a komoly államférfi előtt egynek világosan kell állani és ez az: hogy az új alkotások által nem szabad az alaperőket gyengíteni, amelyeken a magyar állam nyugodott, nyugodott századokon át és nem szabad azokat felcserélni oly ephemer vívmányokkal, melyek inkább az elméletnek, mint a gyakorlati életnek képezik dicsőségét.«

Tisza István ezzel ellentétben a vármegyei intézmény mélyreható reformálása hívének vallotta magát. Csak azt hangsúlyozta, hogy legyen ez a reform megfelelő egyéni sajátságainknak. És Biharvármegye millennáris diszgyűlése, megfedekezve korábbi egyhangú határozatáról, megfedekezve Schlauch kardinálisnak csak percekkel előbb tapsokkal fogadott hatalmas enuntiatiójáról, megéljenezte Tisza István beszédének ezt a passzusát is.

A kormány német félhivatalosa, a »Pester Lloyd« rendkívül magasztalja a bírnok beszédét; egyetért annak minden pontjával, csak a vármegyei intézmény védelmére mondott szavaihoz fűzi azt a cinikus megjegyzést, hogy az avult vármegyei intézmény a mai viszonyok között nem alkalmas többé támaszul szolgálni a magyar államegységhez, sőt annak használható eszköze sem lehet.

Be kell vallanunk, hogy a vármegyék az utóbbi években nagyon is rászolgáltak Falk lapjának éles ítéletére. Autonómiájukat ők maguk sértették meg, mikor a kormánynak bábjaivá, vak eszközeivé szegődtek. Nem csuda, ha ezek láttára kétely szállja meg az önkormányzat legőszintébb barátait is. A vármegyék életében napirenden levő visszaélések is mind többeket hajtanak az államosítás hívei közé.

Két körülmény mégis visszatart bennünket attól, hogy — ez időszerint — határozottan az államosítás híveinek táborába álljunk. Egyik az, hogy nem akarjuk evvel is növelni a liberális kormány hatalmát, másik pedig az, hogy — amitől most nem kell tartanunk — ha valaha veszélyben lenne ismét alkotmányunk, ez az elavult intézmény lenne annak erősebb védőbástyája, mint volt az első ezredév alatt az elnyomatás szomorú korszakaiban.

Dr. Szalárdi Gyula.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A koldus.

Irta: Guy de Maupassant.

Jobb napokat is ismert, jóllehet azt hibáiról nem lehetett látni. Tizenöt éves korában a varville-i országúton egy kocsi átment mind a két lábán. Azóta koldulva vonszolja végig magát az utcán egyik paraszt házból a másikba; mankóin lóg, a melyek vállait egészen a füléig emelték fel. Ugy látszott, mintha feje két hegy között elsüllyedt volna.

A billetesi plébános a gyermeket minden-szentek estéjén az utca árkában találta meg, és azért Mindenszentek Miklósnak keresztelte meg; irgalomból felnevelték a kis fiút, tanításban nem részesült és eltörpült, mert néhány pohár pálinkát ivott, a melylyel a falu pékje tréfából megkinálta. Azóta csavargó lett és nem tudott mást tenni, mint a kezét kinyújtani.

Egykor az avaryi bárónő valami szalmával megtöltött kutyaólfélét engedett át neki alvásra a kastélyhoz tartozó csirkeudvar mellett. Biztos volt, hogy a legnagyobb éhínség napjaiban ott a kunyhóban egy darab kenyeret és egy pohár almabort kap. Az öreg hölgy gyakran néhány darab szárított gyümölcsöt dobott be neki a lépcsőről vagy az ablakból. De

meghalt. A falvakban nem adtak neki sokat; nagyon is jól ismerték és már megunták, mert negyven év óta látták már rongyokba burkolt eltorzított testével, falábain csavarogni.

De ő semmi áron sem akart elmenni, mert a földön nem ismert más helyet, mint — az ország e zugát, e néhány mérföldet, a melyen nyomorult életét eltöltötte.

Koldulásainak határt szabott és sohasem lépett túl a korlátokon, mert nem szokott hozzá, hogy ezeket át lépje. Nem tudta, hogy a fákon túl, a melyek tekintetét korlátozták, van-e még folytatása a világnak. De nem is kérdezősködött erről soha. És ha a parasztok, a kik már megunták, hogy földjük szélén vagy kerítéseiknél találkozzanak vele odakiállították neki: »Miért nem mégy más falvakba a helyett, hogy mindig itt ugrálsz?« — nem felelt semmit, hanem valami határozatlan félelem az ismeretlentől fogta el és eltávozott. A szegény ember félelme ez, a ki zavarában ezer meg ezer dologtól fél; fél az új arcoktól, az emberek gyanus tekintetétől és a csendőröktől, a kik elől ösztönszerűleg bujt el a bokrok és köhalmok mögé. Ha látta őket távolról, a napfényben csillogva jönni, különös ügyesség lepte meg, a vadállat ügyessége, a mely rejtekhelyt keres. Lebukott mankóiról, lehanyatlott, mint egy rongy, összehúzódott, mint egy golyó, egészen kicsiny, láthatatlan és a földhöz ha-

sonló lett éppen úgy, mint a nyul fészkeben; barna rongyait nem lehetett a földtől megkülönböztetni. Ezért sohasem volt baja a csendőrökkel, de ez már a vérében volt, mintha a félelmet és ravaszságot szüleitől örökölte volna, a kiket sohasem ismert.

Nem volt menedékhelye, fedele, kunyhója, nem volt, a ki védje. A nyáron mindenütt aludt, télen pedig rendkívüli ügyességgel pajtákba és istállóba bujt. Mindig elillant, mielőtt észrevették, hogy ott van. Ismerte az összes lyukakat, a melyeken keresztül az épületekbe lehetett jutni és a folytonos használat következtében karjai különösen megerősödtek úgy, hogy csupán kézcsuklyóinak segítségével felmászott a takarmánypadlásokra, a hol néha négy öt napig mozdulatlanul maradt, ha csavargásai közben elegendő eleséget gyűjtött össze.

Ugy élt az emberek között, mint az állat az erdőben; nem ismert senkit, nem szeretett senkit és a parasztokban a közönbös megvetésnek és elfojtott ellenségeskedésnek érzését ébresztette fel. A »harang« csufnevet adták neki, mert mankóin úgy limbálta magát ide-oda, mint a hogy a harang mozog ide-oda emelvényén.

Két nap óta már nem evett semmit. Nem akart már senki sem neki valamit adni. Nem akarták már többé látni. A parasztok küszöbeik előtt állva már messziről kiállították:

PILSENI SÖR

„ROZSABOKORBAN“ folyton frissen csapolt sör poharanként.

Frissen lefejtett sör palacsokokban kapható a főraktárban 10 üveg rendelésnél díjmentesen házhoz szállítatik.

Lapunk mai száma 10 oldal.

Adóreform Ausztriában.

A osztrák képviselőház tegnap kezdte tárgyalni a már előbb megszavazott adóreform életbeléptetésére vonatkozó törvényjavaslatot. Ezzel röviden foglalkoznunk annál időszerűbb, mert a magyar adóankét, a mint értesülünk, május 16-án ül össze s tárgyalásait okvetetlenül befolyásolni fogják a Bécsben történtek.

Az új osztrák adórendszer szakít a múlttal s a mai hozadéki adókat a személyes adóval igyekszik helyettesíteni. Ez adó megállapítása személyes bevallás alapján történik. 600 forint a jövedelem adómentes. Az adókules progresszív, az alsó fokozatban alig 1/2% az adótétel, aztán emelkedik egészen 3%-ig.

Az egész adóreform célja az, hogy az egyes adók terhét a gazdagabb elemek vállaira rakja s a gazdaságilag gyöngébbekben segítsen. Az előzetes számítások szerint a reform mellett az adóbevételek emelkedni fognak, miután pedig az osztrákok e rendszabályból nem akarnak maguknak nagyobb jövedelmet biztosítani, a befolyó többlet a föld- és házadónak leszállítására van szánva. Ezt a mérséklést már az első évben 10%-ra becsülik.

Ennyi érdek állván kockán, nem lehet csodálni, ha az életbeléptetési törvény körül igen érdekes vita fejlett ki s különösen magas színvonalon állott Bilinszki miniszter beszéde, melyben utalt arra, hogy a kormány ama nagy jelentőségnek, melylyel a javaslat szociálpolitikai szempontból bír, kész még a fiskális érdekeket is alárendelni. Egy gondos és felelős pénzügyminiszter szájában mindenestre igen fontos e nyilatkozat és mutatja, hogy a Lajthán tul maguk a kormányférfiak is mennyire át vannak hatva attól a meggyőződéstől, hogy az erélyes társadalmi reformokat semmi más érdekeknek nem szabad alárendelni.

Meggyőződésünk, hogy ezek minálunk sem várhatóak sokáig magukra. Nem ismerjük ugyan azt a programot, melyet Lukács miniszter a 16-iki ankét elé terjeszt, sőt bár ma már lsten kegyelméből május 14-ét írjuk, az sem került nyilvánosságra, kik fognak a tanácskozmányban résztvenni. Így tehát még ebből sem tudunk

támasztékot nyerni a miniszter jövő terveire nézve. Annyit azonban bizton állithatunk, hogy azzal, mit Wekerle memorandumja ígért, nem lesz kielégítve az ország, különösen nem a gazdaosztály, főleg azért, mert tudja és látja, hogy nyugati Európában a jelszó mindenütt a gyengébbeknek a nagy adótehertől való mentesítése. Mikor fog bekövetkezni a földadó leszállítása, ha ma a pénztári fölöslegek és a mezőgazdaság válsága esetén is fázik tőle a finanszminiszter? Ha ma nem, akkor bizonyára soha.

A belgrádi zászolügy.

A N. Fr. Pr. belgrádi távirata szerint Novakovic szerb miniszterelnök jegyzéket küldött Schiessl osztrák-magyar követnek, a mely jegyzékében Stefanovics rendőrfőnök a belügyminisztérium rendőri felügyelőjévé való kinevezését lefokozásnak nyilvánítja. A távirat szerint szerb részről azt remélik, hogy e fölvilágosítással az incidens el van intézve.

A választói névjegyzékek.

Az összeíró küldöttségek most kezdik meg az ország választó kerületeiben munkájukat. Felhívjuk az ellenzéki polgárokat, hogy éber és kitartó ellenőrzést gyakoroljanak a küldöttségek működése felett. A törvény azt parancsolja, hogy előre meg kell határozni azt a napot, melyen a nagyközsegekben és körjegyzőségek székhelyein az összeíró küldöttség megjelenik s ezt nyolcz nappal megelőzőleg közhírré kell tenni. Követeljük ennek az értesítésnek közzétételét, s ha a bizottság megjelenik, a jogosult polgárok személyesen jelentkezzenek, mert vigyázniok kell, hogy nevük és korévük helyesen irassék be. Ha az urbéri értelemben vett negyed telek cenzusa kérdésében a bizottság a törvényvel és a tényleges helyzettel ellenkező határozatot hozna, ezt meg kell felebbezni a központi választmányhoz. A mennyiben ez sem segítene, a belügyminiszter döntése alá kell terjeszteni a kérdést. Nem hiába figyelmeztetjük a választókat arra, hogy őrkdjenek jogaik fölött. Az egyáltalában nem bizonyos, hogy a jelen év folyamán lesznek az új választások s könnyen

megeshetik, hogy a most készülő névjegyzékek alapján történik meg a jövő évben a választás. Hogy pedig az összeíró küldöttségek egész sorában a szolgálalkúség ismét meghamisítani fog törekedni a választói jogot, arra a tavalyi példa után el lehetünk készülve. Ezt meggátolni a becsületes polgárok vannak hivatva és ha ezek komolyan akarják megvédeni legszentebb jogukat, az sikerülni is fog.

Vélemények a bibornok beszédéről.

Schlauch Lőrincz dr. biboros püspöknek igazi hazaszeretettől áthatott és páratlan mély filozofiai tudással megirt beszédét, a melyet Biharvármegye diszgyűlésén elmondott, az egész országban a legnagyobb tetszéssel és lelkesedéssel fogadták. Az összes fővárosi lapok a legnagyobb elismerés hangján emlékeznek meg róla és egész terjedelmében közlik a formailag is mesteri beszédet.

A »Budapester Tagblatt« a következőket írja:

»Biharvármegye millenniumi diszgyűlésén a nagyváradi tudós biboros püspök dr. Schlauch Lőrincz beszédét mondott, mely méltóan sorakozik az ékesszólo egyházfejedelem jelentőség-teljes beszédeihöz. A lángoló szabadság — és hazaszeretet nyilvánul e beszédben és még senki sem állította szemeink elé oly ékes és meggyőző szavakkal az állami egységet, mint multunknak alapját és reményeinknek és hazaszeretetünknek tartalmát, mint a biboros főpap.« A »Pester Lloyd« pedig a következőket írja:

»Ha az egyházpolitikai küzdelmek forró napjaiban néha úgy tűnt föl előttünk, mintha a büszke állítás, hogy a magyar püspöki kar az egyház érdekeinek való hű odaadása daczára, igazi nemzeti buzgalomtól át van hatva, — csak egy jámbor legenda értékével bír, ugy a millenniumi ünnepek nyilvános életünk e pontjára nézve felvilágosítottak és megörvendeztetek bennünket, az igazságnak örvendetes bizonyítékát nyújtották, hogy egyházfejedelmek a hazafias, nemzeti és a szabadság érzelmeiben teljesen egyetértenek a nemzettel és hogy ez eredményben még senki felül nem multa őket. A fényes bizonyítékhoz, a melyet a hercegprímás beszéde nyújtott, csatlakozik azon beszéd, a melyet Schlauch bibornok Biharvármegye

»Takarodjál el innen, te kamasz! még három napja sincs, hogy kenyeret adtam!« Megfordult mankóin és elment a másik házba, a hol hasonló módon fogadták. Az asszonyok egyik ajtóban, mint a másikban mondogatták: »Csak nem tartjuk el egész éven át a naplopót.« A naplopónak azonban minden nap szüksége volt eleségre . . .

Már Saint-Hilaire-en, Varville-en és Les Billettesen áthaladt a nélkül, hogy egy fillért vagy egy darab kenyérhéjat kapott volna, Nem maradt más hátra, mint Tournollesbe mennie; de odáig két mértföldet kellett megtennie és olyan fáradt volt már, hogy majdnem lerogyott. A gyomra épen olyan üres volt, mint az erszénye. Mégis elindult. Deczemberben volt, hídíg szél fújt a földeken át és fütült a kopár ágak között, a felhők egymást üzték a borús, sötét égbolton és elsiettek . . . ki tudja, hová? A nyomorék lassan ment, fájdalmas erőfeszítéssel rakta egyik mankóját a másik elé és erősen támaszkodott lábára, a mely még megmaradt és rongyokba burkolva alakatlan csomóban végződött.

Időnkint leült az árok szélére és néhány percig kipihente magát. Az éhség teljesen elszomorította komor, zavarodott lelkét. Csak egy gondolata volt: »Enni«, de nem tudta, hogyan jusson hozzá.

Három óra hosszáig vonszolta magát végig nagy fáradsággal az uton; midőn meglátta a falu fát, meggyorsította mozdulatait.

Az első paraszt, a kivel találkozott s a kítől alamizsnát kért, így válaszolt neki: »Már megint itt vagy, vén semmirekélő? Hát sohasem szabadulunk meg már tőled?« A »harang«

eltávozott. Minden ajtóban ráriáltak és elküldték a nélkül, hogy valamit adtak volna neki. De ő türelmesen és makacsul folytatta utját. Nem kapott egy fillért sem.

Ezután felkereste a majorokat. A járástól, az esőtől átázott földön annyira fáradt volt, hogy már alig tudta a mankóit megemelni. Mindenünnen elkergették. Szomorú, hideg nap volt, a midőn a szívek összezsugorodnak, a kedélyek ingerlékenyek, a lelkek pedig komorak lesznek és egy kéz sem mozdul meg, hogy valamit adjon vagy segítsen.

Miután bevégezte látogatásait a házakban, a melyeket ismert, leheveredett az árokba, a mely Chiquet ur udvara mellett vonul el. Levágta magát a földre, a mint az emberek mondták, ha magas mankóiról leesett és karjait a mankókon végig csuszattatta. Sokáig mozdulatlanul az éhségtől kinezva ott feküdt, de annyira eltompult már, hogy mérhetetlen nyomorát már fel sem foghatta.

Ki tudja, mire várakozott ama bizonytalan reményben, mely a nyomorban oly szívesen fog el bennünket. Az udvar sarkán, a jéghideg szélben várakozott a titkos segítségre, a melyet az égtől vagy az emberektől reménylünk a nélkül, hogy kérdeznénk: hogyan, miért és kítől fogjuk megkapni. Egy csapat fekete csirke közeledett; eledeit kerestek a földön, a mely az összes teremtményeket táplálja. Minden pillanatban felszedtek csőrükkel egy gabonaszemet vagy bogarat és lassan, biztosan tovább keresgéltek. »Harang« rájuk nézett a nélkül, hogy valamire gondolt volna; azután előbb a gyomrában, mint a fejében elfogta inkább az érzés, mint gondolat, hogy az állatok egyikét a száraz fából ra-

kott tűz felett megsütve jó volna megenni. A gondolat, hogy lopást követ el, nem nyugtalanította. Kinyújtotta a kezét egy kő után és a legközelebb álló tyuk után dobta; ügyes volt s így egy pillanat alatt megölte. Az állat csapkodott szárnyaival és leesett. A többiek szárnyaikkal csapkodva vékony lábaikon elsiettek és »harang« feltápázkodott mankóira és a tyukokéhoz hasonló mozdulattal sietett zsákmányát felszedni. A midőn a kicsiny, fekete véres testhez ért, olyan ütést kapott hátulról, hogy mankóit eleresztette és tiz lépésnyire ellődött. Chiquet ur magán kívül a tolvajra vetette magát, össze vissza ütötte és örülte, a hogyan egy meglöpött paraszt ütni szokott, kézzel-lábbal verte a gyöngé embert, a ki nem tudott védekezni. Azután a major cseléségére került a sor, a mely segített urának a koldust félig agyonütni. Midőn már belefáradtak az ütlegelésbe, felemeltek és a faskamrába vitték, a hová bezárták, a mig elmentek a csendőrökért.

»Harang« félholtan, véresen, az éhségtől elesigázva feküdt a földön. Este lett, éjjel, reggel. Még mindig nem evett semmit.

Déltájt megérkeztek a csendőrök és miután ellenállásra számítottak, óvatosan kinyitották az ajtót, mert Chiquet ur azt állította, hogy a gazember megtámadta és csak nehezen tudta magát megvédeni. Az őrmester rákiáltott a fogolyra: »Fel, előre!«

De »harang« már nem tudott megmozdulni, megkísérelte ugyan, hogy felvonja magát mankóira, de nem sikerült. Tettetésnek, cselnek és gazemberségnek gondolták a felfegyverzett emberek és megfogták s erőszakkal emelték fel mankóira.

diszgyűlésén mondott; nem csekély jelentőségű beszéd ez, a melyben az egyházfejedelem általánosan ismert személyes előnyei, de egyszersmind benső közössége a nemzeti gondolkodással és érzéssel nyilvánulnak. A szabadságot és hazaszeretetet dicsőíti, mint a nemzetet fenntartó erkölcsi erőket és ezekre vezeti mindazt, a mi a magyar nemzetet a nagy veszélyből megmentette és mai virágzását előidézte. Mindenesetre a genius loci gyakorolt bizonyos mértékben befolyást a nagyrabecsült bibornokra, amennyiben a történet filozófiai tételt, a mely szerint a központi hatalom korlátozása a periférius erők által és ezeknek szabad koncentrikus működése az államot fenntartó hatalom megerősítésére — a magyar állam alapelveit képezték, — egészen világosan a municipális szervezet javára magyarázza. De távol áll tőlünk, hogy azért vele vitatkozzunk, mert a ki oly szép és meggyőző szavakkal, mint Schlauch, állítja elénk az állami egységet, mint multunknak alapját és reményeinknek és hazaszeretetünknek tartalmát, az nem ismerheti félre, hogy mily kevésbé alkalmasak az ősi megyének jelenlegi viszonyai és intézményei arra, hogy az egységes államnak támasza vagy használható eszközei legyenek. Ezért szívesen lemondunk a további fejtegetésről és csak a szabadság tisztelete, a hazaszeretet és nemzeti egység mellett tartunk, a melyeket lelkes szavakban hirdet. Azon nemzetnél, melynek magas rétegeiben éppen úgy, mint alant az eszmék uralkodnak, a melynek állami és egyházi hatalomviselői harmonikusan ugyanazon célra törekcsenek, megokolt a szilárd bizalom, a melyet a bibornok beszédének utolsó szavai fejeznek ki: »Elni fogunk!«

A rendőrség és a tüntetések.

Az elmúlt vasárnap eseményei nem csekély mértékben járultak hozzá, hogy a rendőrségünkről általánosan elterjedt rossz vélemény megerősödjék. Az egész országban bizonyos ellenszenv nyilvánul a végrehajtó hatalom azon közegei iránt, kik hivatalosan arra, hogy az állam jólétének egyik legfontosabb záloga, a rend felett őrködjenek. Minden modern államban maguk az állampolgárok is törekcsenek a saját érdekükben is a rendőrség működését lehetőleg megkönnyíteni, de gyakran hallhatjuk a panaszt, hogy a polgárok éppen ennek ellenkezőjét teszik és lépten nyomon akadályokat gördítenek a rendőrség működése elé.

Ha figyelembe vesszük azokat, a mik a múlt vasárnap a fővárosban történtek, akkor a

A félelem, a vele született félelem az egyenruha elől, a vad félelme a vadász elől, az egér félelme a maeska elől — fogta el. Emberfölötti erővel sikerült magát mankóin fenntartani.

»Előre!« mondotta az őrmester. És ő ment. A major összes lakói ránéztek. Az asszonyok ökölbe szorított kezekkel fenyegettek, a férfiak pedig szidták és kigunyolták; végre megfogták! Szerencsés megoldás . . .

Őrei között menve eltávozott. A kétségbeesés ereje szállotta meg, a melyre szüksége volt, hogy még estig tovább vonszolja magát, — olyan eltompult volt már, hogy nem tudta mi történik vele és annyira zavarodott, hogy már nem tudott semmit sem felfogni. Az emberek, a kikkel találkozott, megállottak, hogy meglássák és mormogták: »Ez bizonyára tolvaj!«

Mielőtt beesteledett, megérkeztek a vidék székelyére. Eddig sohasem mert menni. Nem tudta magának elképzelni, mi történt és mi történhetik még vele. E borzasztó, előre nem látott dolgok, az új házak és arcok nagyon is zavarba hozták. Nem beszélt egy szót sem, nem tudott már beszélni, mert nem értett semmit. Azután a négy év alatt, a midőn nem beszélt senkivel az emberek közül, majdnem teljesen elveszítette a beszéd használatát és a gondolatai is annyira zavarodottak voltak, hogy nem lehetett őket szavakkal kifejezni.

Bezárták a mezőváros börtönébe. A csendőrök nem is gondoltak reá, hogy ennie is kelene és másnap reggelig nem néztek utána.

Midőn másnap korán reggel eljöttek, hogy kihallgassák, holtan találták a földön. Ez volt a meglepetés . . .

mondottak felett nem is csodálkozhatunk. A rendőrségnek majdnem felfoghatatlan és indokolatlan közbelépése azon általános véleményt keltette fel, hogy a rendőrség nem a közérdeket, hanem esetleg más faktoroknak, pl. a hatalom birtokosának törekvéseit támogatják. Pedig a végrehajtó hatalom közegei csak akkor fognak áldásos és hasznos tevékenységet kifejteni, ha tetteiknek nemcsak az erőszak, hanem tekintély is, mely abból származik, hogy a szentesített törvények végrehajtói, — sulyt kölcsönöz.

Társadalmunk forrongása, az intézmények rohamos és gyakran félszeg átalakulása mindinkább sürűbben teszi szükségessé a népgyűlések tartását. A jogoknak fokozatos kiterjesztése az alsóbb néposztályokra arra készíti a politikailag még nem teljesen jogosultakat, hogy gyakrabban vegyék igénybe a szabad-szólási és gyülekezési jogot. E gyűlések, melyek rendszerint izgalmas jelenetek kíséretében folynak le, könnyen elis fajulhatnak és a demagógia, a rendbontás eszközeivé válhatnak. Csak a legnagyobb tapintat, másrészt pedig a kellő erély a maga idejében óvhat meg bennünket e veszélyektől.

De ezekkel szemben látjuk ügyetlen és tapintatlan rendőrségünket, amely megengedte, hogy éppen a kiállítás megnyitásának napjaiban, a midőn úgy is nagy néparadat hullámszik Budapest utcáin husz ezer ember gyűlést tartson és miután a gyűlésen megengedte, hogy ott némelyek forradalmi beszédeket mondjanak és a tömeg békésen elvonul, Budapest egyik legnépesebb utcájában mintegy kioroszakolja a zavargást, holott egy kis elnézéssel és tapintattal meg lehetett volna kímélni a főváros polgárságát a zavargásoktól.

A népgyűlésen körülbelül huszezer ember vett részt az ország minden vidékéről s így a legszebb alkalom kínálkozott egyes stréber rendőröknek, hogy kitüntessék magukat, de egyáltalán alkalmuk volt, hogy az ország minden vidékéről odasereglett polgárok azon tapasztalattal térjenek haza a fővárosból, hogy éppen az a faktor, melynek hivatása a rend fentartása, veszélyeztetni egy világváros nyugalalmát. Kétségtelen, hogy e tekintetben is fontos következményeket von maga után a vasárnapi véres verekedés.

A legnagyobb diszszonanciát pedig idézte elő az incidens, mert olyan időben történt, a midőn az ország egyik legszebb ünnepét üli. Ezért kell felelősségre vonni a zavargás előidézőit.

A közel jövőben is bizonyára ismétlődni fognak a nagy népgyűlések, a melyeken a nép kifejezést ad kívánalmainak és nem valószínű, hogy az átalakulások idejében történni szokott zavargások is nem egyszer fogják veszélyeztetni a polgárok nyugalalmát. Éppen ezért szükséges, hogy végre e kérdés tisztába hozassék és szorosabban megállapítsák a rendőrség hatáskörét, valamint azt is, hogy a rendőrség tetteiért ki felelős.

E felelősség kérdése különösen aktuális most, a midőn Ugron betérjeszti interpellációját. Természetesen a belügyminiszter vállalja el a felelősséget mindezekért, jóllehet éppen ő is egyike azoknak, a kiket az ilyenekért bevádolni kellene, mert a népgyűlés megengedése ily mozgalmalapon bizonyára az ő tudtával történt.

A lefolyt események felhívták az ország figyelmét, hogy a rendőrségnek hatalmát szorosan meg kell határozni és intézkedéseket kell tenni, melyek a polgárokat az esetleges tulkapásoktól megóvják.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Május 14.

Elnök: Berzeviczy Albert.

Jegyzők: Schöber Ernő, Josipovich Géza, Lakatos Miklós.

A kormány részéről jelen vannak: Dániel Ernő, Lukács László, Perczel Dezső.

Elnök: d. e. 10 órakor nyitja meg az ülést.

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét. **Elnök:** Bemutatja a beérkezett kérvényeket és irományokat.

Kiadják a bizottságoknak.

Dókus Ernő, előadó: Jelenti, hogy az állandó igazoló bizottság Solymossy László báró a borosjenői kerületben megválasztott képviselő megbízó levelét rendben találta.

Elnök: Ehhez képest Solymossy László br. a kérvényezésre fenntartott 30 napi fentartással igazoltatik és az V. osztályba soroltatik.

Interpellációt jelentettek be, Horánszky Nándor a belgrádi és karánsebesi zászlósértés, Ugron Gábor a belgrádi zászlósértés, Sima Ferencz és Visontai Soma a vasárnapi rendőri brutalitások és Veres József a kiállításra utazó szegény lelkészeknek olcsó vasuti jegyek kiadása tárgyában.

Elnök: Az interpellációk az ülés végén fognak megtétni.

Következik a napirend.

Bizottságok megválasztása, ami mind a 18 bizottság tagjaira egyszerre történik.

Az eredmény a jövő ülésen mondatik ki.

Elnök: Jelenti, hogy az osztályok megalakultak, megválasztották elnökeiket és jegyzőiket.

Következnek az interpellációk.

Elnök: jelenti, hogy Ugron Gábor rekedtsége miatt interpellációját ma nem tartja meg.

Horánszky Nándor: Kossuth Ferencz és Ugron Gábor multkori interpellációira a miniszterelnök felelően, kifejtette, mily módon adott elégtételt a belgrádi zászlósértésért. Elmondta nevezetesen, hogy a Szerb kormány a belgrádi rendőrfőnököt állásától elmozdította. Szólok akkor a miniszterelnöki választ tudomásul vette, mert azt hitte, hogy a Szerb kormány eljárása őszinte és loyális. De hát csakhamar bebizonyult, hogy itt sem őszinteség, sem loyálisról nincs szó, és ha igaz az, amit a lapok irnak, hogy a belgrádi kormány eljárása minden komolyan gondolkozó embernél megvetésre méltó. Az osztrák-magyar nagykövet mikor meghallotta, hogy a volt rendőrfőnököt a miniszteriumba helyezték el, azonnal jegyzéket intézett a Szerb miniszterelnökhöz, aki azt felel, hogy itt nem elégtételtől van szó, csak ugyan olyan rangbani áthelyezésről. Hanem az sem igaz, legalább a lapok azt írják. Nem kíván bővebben foglalkozni ez ügygel, hanem interpellációt intéz ez ügyben a miniszterelnökhöz.

Horánszky interpellációja.

Való-e, hogy az osztrák és magyar monarchia belgrádi követe a külügyminiszterium megbízásából tiltakozott Stefanovics Nikola belgrádi rendőrfőnöknek kinevezése ellen, és kijelentette, hogy ennek következtében a Szerbia által adott elégtétellel nincs megelégedve.

Való-e, hogy a szerb kormány külügyi hivatalunknak ezen tiltakozásával szemben semmi újabb intézkedést nem tett és a belgrádi rendőrfőnök elmozdítására vonatkozó ígéretét beváltani nem hajlandó.

Szándékozik-e a kormány ezen eljárás következtében további elégtételt követelni, melyek elegendők és alkalmasak arra, hogy a jóvá nem tett sértés megtoroltassék?

Elnök: Az interpelláció közöltetni fog a miniszterelnökkel.

Sima Ferencz: A vasárnapi népgyűlés élén teljes garanciát nyújtó férfiak állottak és a gyűlés méltóságos rendben folyt is le. A népgyűlés lefolyását nem zavarta semmi. Csak Tisza Kálmán beszédére, akinek egy alkalommal Szilágyi Dezső válaszolt, midőn ez a választási rend leszállításáról beszélt. Azóta a választási eljárás dolgában nagy visszafejlődés van, s a vasárnapi népgyűlés vezette be azon mozgalmat, mely a választás kiterjesztésére irányul. Ismétli, hogy a vasárnapi népgyűlés a legnagyobb rendben folyt le, s mikor a tömeg békében hazafelé ment, a rendőrség a legbrutálisabb módon megtámadta.

Várady Károly közbeszól.

Elnök: Várady képviselő urat figyelmeztetem, hogy ne zavarja a szónokot.

Várady Károly: A rendőrséget figyelmeztesse.

Elnök: Várady képviselő urat rendreutasítom.

Sima Ferencz: A rendőrség a hazamenő tömeget minden ok nélkül megtámadta, zászlóit meglopota, összetörte, meglopota a független-

ségi kör zászlóját is. Interpellációt intéz a belügyminiszterhez ez ügyben.

Perczel Dezső belügyminiszter: Azonnal felel az interpellációra.

Elnök: Figyelmeztetem a belügyminiszter urat, hogy ugyan ezen tárgyra még egy interpelláció lesz.

Perczel Dezső, belügyminiszter: Akkor engedje meg a Ház, hogy mindkét interpellációra egyszerre felelhessek.

Visontai Soma: Azt hiszi, hogy nincs Európában közönség és nincs Európában — sajtó, amely annyi csaknem a naivatásig menő figyelemmel lenne a rendőrség irányában, mint épen a budapesti. A főkapitány, mikor hivatalát elfoglalta, méltán föl lehetett tenni, hogy megfogja azon eléggé nem ostorozható bajokat, melyek a rendőrség tapasztalatlan durva eljárásában nyilvánulnak. Sajnos, a május 10-iki rendőrtámadás az ellenkezőről tesz tanúságot. Elmondja ezután, hogy mily módon, mily békésen vonult hazafelé a tömeg a népgyűlésről, a mikor a rendőrség minden ok nélkül megtámadta. Igaz, hogy a tömeg táblákkal, zászlókkal, zeneszóval vonult haza, de ha ez bántotta a közrendészetet, ugy a rendőrségnek alkalma lett volna már az újavásártéren intézkedni az iránt, hogy az egyetek zeneszó és zászló nélkül távozzanak el. De ezt nem tették, hanem e helyet két lovas rendőr a kerepesi-úton hátulról a tömegbe rohant s abban a pillanatban a mellék utcákból egy csapat rendőr, számok nélkül rohant ki és ekkor olyan hajsza, olyan vadalkozás következett, azzal a bizonyos pesti kiméletlenséggel, aminőt csak háboruidején lehet látni. Megtámadták a járó-kelőket, nem csak a tömeget, de egyes járókelőket is üldöztek, ütöttek. A rendőrség ez az eljárása nem menthető sem törvénynyel sem szabályrendelettel, mert minden ok nélkül való volt. A rendőrök amint a tömeg közé rontottak, lekapták számaikat, pedig az utasítás világosan megmondja, hogy a rendőrnek mellszámokkal kell mindig megjelenie. Felolvassa a szabályrendelet erre vonatkozó szakaszát, valamint felolvassa az utasítás 20. és 71-ik szakaszait, megmutatja a rendőrség kötelességét a vasárnaphoz hasonló esetek alkalmával. Egy kis tapintatosság mellett a vasárnapi elszomorító dolgok mind elmaradhattak volna. Interpellációt intéz e tárgyban a belügyminiszterhez.

Perczel Dezső belügyminiszter: Legelőször fölolvassa Rudnay főkapitány határozatát a népgyűlés ügyében. Ebből kitűnik, hogy a főkapitány semmi kifogást nem tett a népgyűlés megtartása ellen. De mikor a tömeg nagy csoportokban vonult, hol lövészeny s kiállítás lévén, de meg arról is értesültek, hogy a kiállítás és vagyonosabb osztály ellen akarnak tüntetni. (Nagy háborodás az ellenzéken. Felkiáltások: Alávalóság! Gyalázat! Hazugság!) Szavahihető férfiak mondták. (Hazugság! Ki mondta? Jogunk van tudni. Elnök Polónyit és Lukács Gyulát rendre utasítja.) A tömegben két vörös zászló is volt s a munkás marseillest énekelték. Különben óhajtott lett volna, hogy tekintettel a május 10-iki ünnepélyekre, a népgyűlés legnagyobb rendben folyjon le. (Ugron Gábor közbeszól, az elnök rendre utasítja s ott a legnagyobb botrányokat akarták előidézni. (Felkiáltások: Nem igaz!) A képviselő uraknak semmi sem igaz, amit nem ők állítanak. (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.) A tömeg elzárta a közlekedést, s mikor a rendőrök rendet akartak csinálni, az egyik rendőrt zászlórúddal ugy fejbe ütötték, hogy elborította a vér, s kórházba kellett szállítani. Ezután kövek repültek a rendőrök felé, akik parancsra saját védelmükre kénytelenek voltak rándot rántani. Az sem áll, hogy a rendőrök mellszámaikat lekapták. (Bartha Miklós közbeszól. Elnök rendreutastja. Hojtsy Pál: Napirenden van ma a rendreutastás?) Arról sincs tudomása, hogy gyermeket vagy asszonyt megsértettek volna a rendőrök. Különben, ha valaki a rendőrtisztviselők közül tulépte ott hatáskörét, vagy bünt követett el, ezért meg is fog lakolni. Kéri válasza tudomásul vételét.

Sima Ferencz: Azt mondta a miniszter, hogy ő uriemberektől hallotta, hogy a tömeg már előre fel volt bujtatva a kiállítás elleni izgatásra. Ha becsületes emberek azok, akiktől ezt hallotta a miniszter, ugy nevezze meg őket.

(Zaj a jobboldalon. Ugron Gábor az elnökhöz, a jobboldalra mutatva: Hát ott senkit sem utasít rendre? Elnök: Ezért a tényért Ugron Gábor képviselő urat rendreutastom.) A miniszterelnök semmivel sem indokolta a rendőrség brutális eljárását, azért a választ nem veszi tudomásul. (Helyeslés a bal- és szélsőbalon.)

Sima Ferencz: Nem csak a saját személyes tapasztalatai alapján tette meg interpellációját, hanem az összes lapok is, pártkülönbőség nélkül elítélték a rendőrség eljárását. Viszszautasítja a miniszter azon állítását, mintha bárki is hazafiatalanul a millennium és kiállítás ellen izgatott volna.

Berzeviczy Albert: Figyelmezteti Visontait, hogy itt senki sem lett hazafiatalansággal vádolva.

Visontai Soma: Különben nem tétélezett fel a belügyminiszterben annyi tapiatalanságot, hogy most, mikor külföldön ugy is eléggé izgatnak ellenünk, azt a látszatot keltse föl, hogy itt az ország szívében is izgatnak a kiállítás és millennium ellen. Különben, pedig figyelmébe ajánlja a miniszternek a »Pesti Hírlap«-nak vezércikkét. (Halljuk! Halljuk!) Felolvassa nevezett vezércikk egy részét.

Perczel Dezső belügyminiszter: Már kijelentette, hogy a vizsgálat megindult és a bűnösök, ha vannak ilyenek, meg fognak lakolni. Hazafiatalansággal vádolta őt Visontai Soma, hogy azt mondta, hogy a vasárnapi népgyűlésen sokan voltak olyanok, a kik a kiállítás ellen akartak tüntetni. Szóló a hazafiatalanság vádját azokra hártja, akik azokkal az elemekkel szövöttek. Visontai azt mondta, hogy a kormány csak most nem engedi a vörös zászlót, s fölhozták, hogy az ugynevezett liberális nagygyűlésen (Felkiáltások. Igaz! Csak így nevezett!) is voltak vörös zászlók. Ugy az előbbi mint a mostani kormány sem engedte meg a vörös zászlót. Kéri a válasz tudomásul vételét.

A Ház a belügyminiszter választát tudomásul vette.

Ugron Gábor: Személyes kérdésben szól. A dohány tételénél folyton hivatkozott a rendezőségre. Erre megjegyzi, hogy a nagygyűlés nem az többé, ha azt az elnök bezárta, ő pedig nem lehet ott minden zajos csoport elvonulásánál (Urányi közbeszól) Hallgasson a képviselő ur, aki köpenyeg forgatása által még királyi tanácsossághoz sem tudott jutni. Nem tudta különben, hogy Magyarország belügyminisztere oly nagy gyerek, mert azt hiszi, hogy a zászlókat és jelvényeket, melyeket oda vittek, el is kell onnan tenni, mert azokat nem lehet tászkába tenni, mint a miniszter urnak a rendőrségtől nyert hazug információit. (Pulszky Gusztáv! Ez nem személyes kérdés! Azt nem öntől kérdezem meg, ön itt nem határoz, csak a bankjában határoz.)

Perczel Dezső belügyminiszter: Azokat a hatóságokat, melyek őt informálják, meg kell védenie a hazugságok gyanúsítása ellen. Különben ezt a vádat már nagyon megszokták. Annak az új teoriának pedig, hogy a rendezők felelősséggel nem tartoznak többé, mihelyt a gyűlés be van zárva, el nem ismerheti.

Veres József: Interpellációt intéz a keresk. miniszterhez, hogy a kiállításra utazó szegény lelkészeket miért nem részesítik kedvezményes vasuti jegyben.

Elnök: Az interpelláció ki fog adatni a keresk. miniszternek.

Millennáris diszdoktorok.

Ritka kitüntetésben részesíti ő Felső-gének, a királynak engedelmével a budapesti kir. magyar tudomány egyetem tanácsa a millennium alkalmából hazánk és Európa legkiválóbb tudósait.

Tiszteletbeli doktorokká avatják őket, ezzel a kitüntetéssel ismerve el azokat az érdemeiket, amelyeket a tudományok fejlesztésével szereztek.

A diszdoktorok felavatására vonatkozólag ma a hivatalos lap a következő legfelsőbb kéziratot közli:

Vallás és közoktatásügyi magyar miniszterium előterjesztésére megengedem, hogy a

budapesti tudomány-egyetem a magyar állam ezeréves fennállásának ünneplése alkalmából:

József főherczeg Ő császári és királyi Fenségét *tiszteletbeli bölcsészdoktorrá,*

Károly Tivadar bajor királyi herczeg Ő Fenségét *tiszteletbeli orvosdoktorrá,* továbbá

Fraknoi Vilmos czimzetes püspököt s apát kanonokot,

Irsik Ferencz és

Chohl Antal apátkanonokat, valamint **Rajner Lajos** prépost kanonokot *tiszteletbeli hit-tudományi doktorokká,*

Szabó Miklós valóságos belső titkos tanácsost, a kuria elnökét,

Csemegi Károly valóságos belső titkos tanácsost, kuriai nyugalmazott tanácselnököt,

dr. Unger József valóságos belső titkos tanácsost, az ausztriai birodalmi bíróság elnökét,

dr. Sohm Rudolf lipcei egyetemi tanárt,

dr. Hübler Bernát berlini egyetemi tanárt,

dr. Liszt Ferencz hallei egyetemi tanárt és **dr. Darreste Péter** párizsi semmisítőszéki ügyvédet, az *összes jogi tudományok tiszteletbeli doktoraivá,*

Kállay Benjámin valóságos belső titkos tanácsost, közös pénzügyminisztert,

Apponyi Albert gróf országgyűlési képviselőt,

dr. Menger Károly bécsi egyetemi tanárt és rektort,

Legoy — Bedulien Pált s

Levarseur Emill, a pirizsi Collége de France tanárait,

Bodis Lajost, az olasz királyság statisztikai hivatalának főigazgatóját és

Sidguick Henrik cambridgei egyetemi tanárt, *államtudományi tiszteletbeli doktorokká,*

dr. Samassa József valóságos belső titkos tanácsost egri érseket,

dr. Scherer Rudolf lovag gráci egyetemi tanárt és

Folisen Józsefet, a paderborni bölcsészeti és theologiai tanintézet tanárát, a *kanoni jog tiszteletbeli doktoraivá,*

Than Károly bölcsészettudományi, budapesti egyetemi tanárt,

dr. John Shaw Billings-et, Philadelpiában és Baltimorében az egészségtan tanárát,

Virchow Rudolf berlini egyetemi tanárt,

Lister József londoni orvostanárt,

Retzius Anders Adolf stockholmi tanárt,

Baxeli Guidót, a római belgyógytani klinika igazgatóját s tanárát,

Roux Eduárdot, a párizsi Pasteur-intézet tagját *tiszteletbeli orvos doktorokká,*

Széchenyi Béla grófot

Semsey Andort és

Kuün Géza grófot, a Magyar Tudományos Akadémia tiszteletbeli tagjait,

Szilády Áron halasi ev. ref. lelkész, dunamelléki ev. ref. egyházkerületi főjegyzőt,

Lóczy Lajos budapesti egyetemi tanárt,

dr. Pomler Gyula országos levéltárnokot,

Bunsen Róbert Vilmos bádeni nagyherczegi tanácsos, heidelbergi egyetemi tanárt,

Villari Pasqualet a firenzei Instituto di Studi Superiori tanárát,

Berthelot Pierre vegyész s volt francia külügyminisztert,

Spencer Herbert angol bölcsész,

Lord Helwin (Sir William Thomson) glasgowi egyetemi tanárt,

dr. Hartel Vilmos lovagot, az ausztriai vallás- és közoktatásügyi miniszterium osztályfőnökét,

Wund Vilmos lipcei egyetemi tanárt,

Müller Miksa oxfordi egyetemi tanárt,

dr. Suchardt Hugó gráci egyetemi tanárt,
Aspelin János Reinhold halsingforsi egye-
temi tanárt,

Radloff Vilmost a szentpétervári császári
tudományos akadémia rendes tagját,

Jovanovic Zmaj Jovan szerb író,

dr. Jagic Vratosláv bécsi egyetemi tanárt,
Mommssen Tivadar berlini egyetemi tanárt és

dr. Teza Emil páduai egyetemi tanárt,
tisztelbeli bölcsészettudományi avathassa s ne-
vezetteknek a doktori okleveleket kiszolgáltat-
hassa.

Kelt Budapesten, 1896. évi május hó 3-án.

Ferencz József s. k.

Wlasics Gyula s. k.

Nagyvárad város közügyei.

A május 15-i közgyűlés tárgysorozata.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsá-
gának folyó évi május hó 15-én esetleg követ-
kező napjain mindenkor d. u. 3 órákor kezdődő
közgyűlésében következő ügydarabok terjesztet-
nek elő.

1. Polgármesteri havi jelentés.
2. A tanács mint állandó választmány elő-
terjesztése a város házi pénztárából szerkesztett
1895-ik évi zárszámadás tárgyában.
3. U. annak jelentése, a köveztvám zár-
számadása iránt.
4. U. annak előterjesztése, a városi pénz-
tárban őrzött alapok és alapítványok zárszáma-
dása tárgyában.
5. Az árvaszék jelentése, a gyámpénztári
számadások és mérleg, valamint a kezelési költ-
ségek egyrészének a városi pénztár részére leen-
dő kiutalása iránt.
6. A tanács jelentése, a vámos hidakon
gyakorolt vámszedés 1895-ik évi eredményét
feltüntető számadási kivonat tárgyában.
7. A tanács jelentése, a tűzvédelmi lakta-
nya építésére megtartott árlejtés eredmé-
nyéről.
8. U. annak jelentése, az építendő város-
háza tervére hirdetett pályázat eredményéről, s
négy terv megvételéről.
9. U. annak előterjesztése, az ipariskolai
igazgató-rajztanári és segéd rajztanári állás szer-
vezése s előbbi állás betöltése iránt.
10. U. annak előterjesztése 10, az orszá-
gos kiállítás megtekintésére felküldendő iparos
részére adandó 250 frt segély tárgyában.
11. Ugyanannak jelentése a felső gyalog-
hid bérletére megtartott árverés eredmé-
nyéről.
12. Ugyanannak jelentése, több törvényha-
tósági bizottsági tag azon kérelme iránt,
hogy a gyaloghidakon való átkelés szabaddá
tétessék.
13. U. a. előterjesztése a vízvezetési mű
építése tárgyában.
14. U. a. előterjesztése, a községi iskolák
növénykeinek millenárius majálisára adandó
segély tárgyában.
15. U. a. jelentése, a Várad-Velenczén épi-
tendő tűzvédelmi laktanyára megtartott árlejtés
eredményéről.
16. U. a. az a Felső-Pecze-utca kinyitása
folytán eladott telkekre vonatkozólag Schwarz
Mór és társaival, Weisz Izidornéval és Szeg-
halmi Bálinttal kötött szerződéseket bemu-
tatja.
17. U. a. előterjesztése, a Fischer Sám-
uelné részére átadandó terület tárgyában.
18. U. a. előterjesztése, az új épületek
kéményeinek megvizsgálásáért szedendő ké-
ményseprői díj tárgyában.
19. U. a. előterjesztése, a Bozsik István
által telkéhez csatolandó telekrész tárgyában.
20. U. a. jelentése a Pápai Lajosné, Ka-
raguj Mária Kőfaragó-utcai telkéhez csatolandó
kőztér tárgyában.
21. U. a. javaslata, az »Apolló« bérletének
meghosszabbítása iránt.
22. U. a. előterjesztése, a Leitner Márton
bőltérletére vonatkozó szerződés iránt.
23. U. annak előterjesztése, a katonai gya-
korló tere vonatkozó szerződés meghosszabbí-
tása tárgyában.

24. U. annak jelentése, özv. Sütő Péterné
földbérlet átruházás iránti kérvénye iránt.

25. Kunyhósy János lakbérletének meg-
hosszabbítása.

26. Gábor János földbérletének meghosszab-
bitása.

27. A szini idényre vonatkozólag Megyeri
Dezső szinigazgatóval kötött szerződés.

28. A nyugdíj-bizottság jelentése, Sarkadi
Ignác tisztelbeli irodaigazgató selső osztályu
irodatiszt nyugdíjazása iránt.

29. A polgármester határozata, a Parobek
féle gát biztosítása iránt folyamatba tett ügyben.

30. Beczkay Lajos indítványa az ezredik
évnél a városi tisztviselők nyugdíj illetményébe
3 évnél számítása iránt.

31. Nagy Antal városi írnok kérvénye, hat
heti szabadság idő engedélyezése iránt.

32. Dr. Fisch Áron orvostudori oklevele.

Miről midőn a törvényhatósági bizottság
t, tagjait értesíteni szerencsém van, egyszer-
mind tudatom, hogy a közgyűlési tárgyak a
közgyűlést megelőző napon a városház tanács-
termében kitéve lesznek s bárki által megte-
kinthetők.

TÁJÉKOZTATO.

Május

14. Nagyvárad város közgyűlése.

15. A biharmegyei természettudományi or-
vos-gyógyszerési egyesület diszközgyűlése.

16. A főreáliskola önképző körének es-
télye a »Zöldfa« szállodában.

16. A kereskedelmi akadémia majálisa
a Püspök fürdőben.

17. A v.-velencei Népkör közgyűlése.

21. Rendkívüli megyegyűlés d. e. 9-kor.

27. Végtagyalás a Pável tüntetés ügyében.

31. Az ezredéves évforduló ünneplése a
nagyvárad jogakadémián.

Junius

8. Koronázási évforduló.

8. A koronázási évforduló és törvényha-
tósági bandériumok felvonulása.

UJDONSÁGOK.

* **Áldozó esütörtök.** Krisztus mennybemen-
telének, a kereszténység egyik legfenségesebb igaz-
ságának emlékét ünnepli ma az egyház. Szép ün-
nep magában is, de még egy másik kedves ünne-
pet is csatolt hozzá az egyház. Ezen a napon ér-
végett ugyanis a husvétli gyónások időszaka, s ezen
a napon szokták némely helyeken a gyermekek
első áldozását tartani. Innen az ünnep magyar neve:
áldozó esütörtök. Első áldozás városunkban a No-
gáll-utcai Szent-Vincze intézet kápolnájában lesz
délután 8 órákor. A többi templomokban az isteni
tisztelést a rendes időben tartják.

* **A májusi közgyűlés.** A május havi vá-
rosi közgyűlés a mai ünnep miatt holnap pén-
teken és előreláthatólag szombaton fog meg-
tartatni. A tárgysorozat 32 ügyet foglal magá-
ban s ezek közt nem egy kiváló fontosságú,
mint pl. a városház, tűzvédelmi laktanya építése. Ez
alkalommal tárgyalják s valószínűleg meg is
szavazzák Beczkay Lajos azon indítványát,
hogy a millennium alkalmából a városi tiszt-
viselőknek a folyó évet a nyugdíj-illetmény te-
kintetében háromszorosan számítsák.

* **Rendkívüli közgyűlés.** Biharvármegye
törvényhatósági bizottság folyó hó 21-én, dél-
előtt 9 órákor rendkívüli közgyűlést tart. A
közgyűlés tárgyai: 1. A Ludovika-akadémiában
megüresedett két alapítványi hely betöltése.
Pályáztak: Sztancsek Sándor, Szilágyi Lajos,
Szűcs Sándor, Jassik István, Zankó Zoltán, Tom
Zoltán és Fényes Barna. — 2. A kórházi épít-
kezéseknél felmerülő külön kiadások honnan
fedezésére vonatkozó közigazgatási bizottsági
határozat tárgyalása. 2. A vármegyei központi
és kezelő személyzet kérvénye az ezredéves
kiállítás megtekintésére, illetőleg egy havi
fizetésüknek erre a célra való kiadása végett.

* **Uj főigazgató.** Ő felsége a király Géresi
Kálmán debreczeni ev. ref. főiskolai tanárt a
debreczeni tankerület főigazgatójává nevezte ki.

* **A városi nyugdíj-bizottság** tegnap tar-
tott ülésében tárgyalta Sarkadi Ignác városi
tb. irodaigazgató nyugdíjazás iránti kérvényét. A
főorvos bizonyítványa alapján Sarkadi nyugdí-
jazását javasolja a bizottság. Özv. Révay Mórné
részére pedig néhai férje után a végkielégítés
megadását javasolják.

* **Nagyvárad pap az akadémiában.** Teg-
nap kezdődött meg az akadémia nagy hete.
Most határoznak a beérkezett pályaművek felett
és kiírják az új pályázatokat. Együttal meg-
választják az új tagokat is. A választást a plé-
num ejti meg, de az osztályok jelölik ki a ta-
gokat, a honnan csak azok kerülnek választás
alá, a kiknek legalább két harmadnyi többsé-
gük van. A második osztályban hat tag fölött
ejtették meg a jelölést. Ezek közül a legtöbb
szavazatot Karácsonyi János dr., történetíró,
az itteni szeminárium tanára és a régészeti
egylet titkára kapta. Huszonhatan szavaztak je-
lölése mellett.

* **Az új városháza terve.** A városház
terv-pályázatára beérkezett pályaművek közül,
tudvalevőleg a vegyes bizottság egy tervet sem
ajánlott díjazásra, mivel az építési költség tul-
haladta mindegyik tervnél a feltételül kikötött
építési költséget. Ajánlta azonban, hogy a ki-
lencz terv közül négyet: a »Szent László I.«,
a »Szt. László II.«, a »Patricius« és a »Város-
háza« jelligével ellátottakat 1000—1000 frtért
vásárolja meg. A városi tanács a pályázat
eredményét a holnap közgyűlés elé térjeszti
s a négy terv megvételét javasolja.

* **Tépi a magyar zászlót.** Ismét négy
ilyen gyalázatos merényletről adnak hírt a
fővárosi lapok.

Resiczáról táviratozzák: Német-Bogsánban
vasárnap éjjel 11 órákor oláh legények három
nemzeti lobogót leszakítottak a házakról s a
vasuti töltésen elégették. A tetteseket elfogták.
Tíz oláh paraszt legény volt, kik azt vallották,
hogy egy magánhivatalnok, egy járásbírói
írnok és egy most Nagyszébenben tartózkodó
mérnök bujtatta fel őket a merényletre. A
mérnök kivételével a felbujtókat is elfogták. Az
ocsmány tett nagy felháborodást szült.

Tiszolcon, Gömörmegyében, május 9-én
volt az ezredéves iskolai ünnep. Az állami és
kincstári elemi népiskolákban ültek csak ünne-
pet, az evangélikus iskolában azonban nem,
sőt ez iskola tanítói és gondnokságai az esti
banketten sem jelentek meg. Éjjel pedig a ti-
szolci kaszinó épületéről valaki letépte a nem-
zeti lobogót és a Rima folyóba dobta. A lobogó
a hid egyik lábában fűnnakadt, reggelre ott
megtalálták és visszahelyezték a kaszinói épü-
letre. A lobogón látszik, hogy mielőtt vízbe
dobták, összetaposták. A merénylet a rendőrség
keresi.

Fiumében a szerbek, oláhok és panszlávok
dicsőségét egy horvát siheder irigyelte meg s
hogy ő is kifejezze gyalázatos érzelmeit, egy
iskolás fiú mellől letépte a magyar kokárdát,
lábbal taposta és azután elszaladt. Egy munkás
azonban elcsipte egy kapualjban, a hol el akart
bujni, alaposan elnadrágolta és eleresztette, mi-
előtt kilétét megtudhatták volna. Azt mondják
hogy gimnáziumi diák volt.

Kolos-Borsa községben, mint az Erdélyi
Hiradó jelenti, a magyar lakosság és tanuló
ifjúság milleniumi ünnepét fölháborító eset za-
varta meg. Szintyon Vaszilika oláh az ünneplő
közönség közé rohant és kiragadta a falusi öreg
tanító kezéből a magyar zászlót, szétépte. A
csendőrök azonnal letartóztatták.

* **Öngyilkos tanító.** Tegnap este fél tíz
órákor a Széna-utca 60. számú házban levő
korcsmában egy körülbelül ötvenhat éves em-
ber egy hat lövetű egészen új revolverrel há-
lántékon lőtte magát. A korcsma tulajdonosa a

lövés zajára besietett a szobába és élettelenül ott hevert előtte a szerencsétlen ember. Az esetről rögtön értesítették a rendőrséget, a melynek részéről a helyszínen megjelent Kápolnay Gy. rendőrbiztos, a ki megállapította, hogy az öngyilkos öreg ember *Adler Mór* nagy-harsányi izraelita tanító, a ki gyógyíthatatlan betegségben szenvedett és ma jött ki a biharmegyei köz-kórházból a hol 8 napig volt, de a gondolat, hogy soha többé már nem lesz egészséges a szerencsétlen embert az öngyilkosságra vitte. Az elhunytjának nincsen családja. Holttestét a hullaházba vitték.

* **Millenniumi ablakbetörők.** Nem akartuk említeni azt a sajnálatos dolgot, hogy a városi közgyűlése napján néhány éretlen suhancz ablakbeverésekkel akarta dokumentálni nagy hazafiságát, nem akartuk említeni azért, mert nem tartottuk olyanok a dolgot, a mi a szép ünnepélynek az összhangját csak távolról is érintette volna. Hogy most írunk róla, annak egyedüli oka, hogy a rendőrség egészen komolyan vizsgálatot indított a dologban, s eddig már el is fogták Löwy Hermant, Pankolics kerékgyártó inást és Kontyi Lajost. Az ablakbeverőknek egy mulatságos kalandjuk is volt a Muzeumnál. A Muzeum ablakait ugyanis, mivel még épülőfélben van, nem világították ki, de az őrgondolva, hogy készül valami a kivilágítás ideje alatt a lapos tetőn sétált. Csakugyan egy tömeg közeledik az épülethez, valaki suttogva mondja:

— Itt sincs kivilágítás.

— Verjük be az ablakokat — mondja rá a másik.

Az űr sem volt rest, lekiáltott

— Én meg akkor lövök és felemelte a botját.

A tüntetők erre megugrottak.

* **A kereskedelmi iskola ünnepélye.** A nagyváradai felső kereskedelmi tanintézet ma a kereskedelmi palota dísztermében fél 11 órakor millenniumi ünnepélyt rendez, a melynek műsora a következő: 1. *Hymnus.* Erkeltől, éneklő a dalkör. 2. *Ünnepi beszéd.* Tartja Propper N. János igazgató ur. 3. *Ezer év.* Inczédi Lászlótól, szavalja Cziffra T. 4. *Munkács.* Bartók Lajostól, szavalja Frankl Artur. 5. *Ezer éves életünk.* Irta és felolv. Várallyai S. tanár. 6. *Tatárjárás.* Viola J.-tól. Szavalja Markus Zoltán. 7. *Hunyady János emlékezete.* Irta és felolv. Kocsis Z. 8. *Előre.* Tóth Kálmántól. Szavalja Matlaskowsky R. 9. *Egy ezredév legnagyobb születői.* Irta és felolv. Markus János. 10. *Szózat.* Éneklő a közönség.

* **Sándor király nem koronáz.** Hogy a zászlóvetési ceremóniákkal elfoglalt szerb kormányának nem volt érkezése és diszpozíciója a millenniumi ünnepségeken részt venni, az érzületből és a sertéstülatomból könnyen kimagyarázható. De sokkal komplikáltabbnak mutatkozik az a kérdés, hogy mért nem megy el Sándor király Moszkvába a csári koronázásra? A fogas kérdés felől Belgrádban, többféle verzió kering. Beszélnek, hogy a csári udvarnak még sok befolyásos tagja a Karagyorgyevicsok pártján áll s ezeknek sikerült rábírnii II. Miklós czárt, hogy a koronázásra ne hívja meg személyesen Sándor királyt, mert különben őt, mint személyesen résztvevő fejedelmet előnybe kellene részesíteni az angol királynő, a német és osztrák császár, a magyar, olasz, román és görög királyok képviselői fölött. Ilyen pozíciót pedig a csári koronázáson nem voltak hajlandó a dícső szerb nemzetnek adni s bizalmasan értésére adták, hogy legszívesebben veszik, ha Sándor király is csak képviselőt küld. Mások a mostani szerb politikai viszonyokból akarják kimagyarázni a fiatal király otthonmaradását, ki Franaszovics tábornok hadügyminiszter által képviselteti magát a moszkvai ünnepségeken. Sokkal plauzibilisabb ezeknél az a harmadik verzió, mely az aprópénz rémséges hiányából magyarázza ki Sándor király személyes távolmaradását. A moszkvai királyi vizit ugyanis legkevesebb 200.000 frankjába kerülne a pillanatnyi pénzavarral állandóan küzködő szerb államnak. A királynak külön palotát kellene bérelni Moszkvában, mi legalább 50.000 franknyi kiadással járna. De

adni kellene legalább 2 estélyt a külföldi fejedelmek s azok képviselői tiszteletére, mi szintén rengeteg pénzbe kerülne. Pénze pedig Szerbiának nincs, abszolúte nincs, annyira nincs, hogy a magyar zászlókat is csak olcsó minőségű denaturált spirituszszal tudják elégetni, a mi nagy udvariatlanság egy szomszédos állammal szemben. A szerb állampapírokat a legkapzsisabb uzsorások is ridegen utasítják vissza. Ennél fogva Sándor király a csári kegy sugarait csak nagy geográfiai távolságból fogja élvezhetni. Nem úgy Nikita fejedelem, ki a parádés költségek alól fel van mentve, minthogy őt és családját a csári családhoz tartozóknak tekintik.

* **Nagyvárad püspökök diszmagyarban.** Az »Alkotmány« írja a következőket: Biharvári megye is megtartotta hát millenniumi közgyűlését. Fényes, rendkívüli gyűlés volt ez, olyan a milyent nem lát mindennap Hunnia, ha hitelt adhatunk Egyesy Géza a magyar sajtó főnöke (a mint ő magát avatatlanok előtt nevezni szereti.) könyomatósának, az Országgyűlési Értesítőnek. Ezen a kiváló közgyűlésen diszmagyarban jelentek meg a vármegye összes urai, de még a püspökök is, köztük Schlauch, Pável, Nógáll Winkler, Tomori érsek harezias korát éljük immár a mikor az egyházanyagok véres fringióval, hozzávaló kemény ökölrel jelennek meg a nép előtt. Az »O. É.« szerint a nagyváradiak látták tegnap Schlauch biborost, párdübbörrel, meggyszínű magyar nadrágban, sárga csizmával, kócsagos kalappal. Pável püspököt hasonló ornátusban, csak hogy hajtott keresztmarkolatú török szablyával. Hát még Winkler püspök, az volt csak fenomenális! Még a lánczos páncél-ing is rajta van, de talán a kopjája és kelevéze is ott rejlik a közgyűlési terem valamelyik sarkában. Bizony szép is volt mindez a mint az azt »O. É.« megálmodta.

* **A garasos hid bérletének ügye** ismét foglalkoztatni fogja a holnapi közgyűlést. Az árlejtést betérjeszti a tanács; azonkívül a környék lakosai által beadott kérvény is tárgyalásra kerül, melyben a hid szabad közlekedési uttá tételét kéri. A városi tanács nem javasolja a kérelem teljesítését, mivel a hid vámbér összege már fel van véve a költségvetésbe s különben is az utadó alap annyira ki van merítve, hogy a város polgárai már is a legmagasabb, azaz 10% utadót fizetik.

x **A Szent László (Püspök) fürdő** daczára a fürdőzésre még nem igen alkalmas hűvös időnek, szép látogatottságnak örvend. Különösen dícsérik a fürdő kitűnő konyháját, mely a legkényesebb inyenczeteket is kielégíti. Különben a megyegyűlés alkalmából a bibornok ő Eminenciájára által adott diszbedén általános dícsérettel emlékeztek meg a pompás étkekről. A fürdő egész környéke nagy változáson ment át; úgy a fürdők, mint a lakó szobák teljesen át alakítva minden kényelemmel el vannak látva.

* **Kettős esküvő.** Szép családi ünnepély lesz ma, csütörtökön, V a s s Imre vendéglős családjában. V a s s Piroška kisasszonyt Nagy Lajos megyei árvaszéki úlnök, V a s s Gizella kisasszonyt pedig K e l e p e c z Dezső városi irodaigazgató, h. anyakönyvvezető vezeti oltárhoz. Az előbb említett új pár az olasz ref. templomban, az utóbbi a v.-olasz plébánia templomban esküsznek egymásnak örök hűség. Az esküvők délután fél 4 órakor lesznek.

* **Csendőrség a Szent-László fürdőben.** A Szent-László (Püspök) fürdőben a csendőrség különítmény megkezdte működését, erről értesíti a csendőrpáncsnokság az alispáni hivatal.

* **Családi dráma.** Véres családi dráma történt tegnapelőtt hajnalban Debreczenben. Reggel hat órakor azt jelentették a rendőrségi ügyeletes tisztviselőnek, hogy a városi méntelep közelében két hulla hever. A jelzett helyen tényleg ráakadtak Bana István holttestére, a melyből a gége fölött tátongó seben át még akkor is patakzott a vér. — Kezében egy hat lövetű revolvert szorított, mellette pedig felesége hevert szintén lösebből vérezve. Sokáig tartott, míg az asszonyt annyira magához tudták té-

riteni, hogy a saját és a férje nevét megmondhatta. Bővebb felvilágosítást B a n a n é anyja adott. Elmondta, hogy veje örültség szerette a feleségét, de ez három hónap előtt elhagyta. Azóta a férj hiába könyörgött, az asszony nem akart hozzá vissza térni. Ez vitte a kettős bűn elkövetésére.

* **Az új tűzéraktanya.** A Nagyváradon létesítendő tűzéraktanya építésére tudvalevőleg Härtel Vilmos és Macskovits Titusz szabadkai építészek adták be a legelőnyösebb ajánlatot. A városi tanács tegnap foglalkozott az ajánlattal s a főmérnök számításai szerint a czég 473 ezer forintért hajlandó a nagyszabású laktanyát a tervek szerint felépíteni. Az ügyet a holnap tartandó városi közgyűlés tárgyalja. Javasolja a tanács, hogy mivel már a kiépítés előtt áll a dolog, irjon fel a város a belügyminiszterhez, hogy az építés költségeire kölcsönt vehessen fel a város. Az ügyben azonban valószínűleg változás áll be, amennyiben tegnap délután a Ferencz József laktanya építője: a nagykanizsai Hirschl és Bachrach-czég pótajánlatot küldött be a városhoz, a melyben kijelentik, hogy ha a törvényhatóság bármely okból nem adná a laktanya felépítését a Härtel és Macskovits czégnek, ők 14³/₁₀% engedménnyel vagy pedig 455 ezer frt átalány összegért hajlandók a tűzéraktanyát felépíteni. Beadványukban hivatkoznak a Ferencz József laktanya felépítésére, melyet a város teljes megelégedésére teljesítettek s hogy a vitás kérdésben anyagi áldozattal is a békés kiegyenlítést választották.

* **Nagy hagyomány az Emkének.** Az Emke választmányi gyűlésén — mint egy kolozsvári távirat jelenti — bejelentették, hogy Furka Ferencz csernakereszturi (Hunyadmegye) elhunyt birtokos 30.000 forintnyi birtokát az egyesületre hagyta. A rendes közgyűlést szeptember 8-án Budapesten tartják meg a közművelődési egyesületek ezredévi kongresszusával egyidejűleg. Az ügyeket októberig a direktorium látja el.

* **Kitiltott lap.** A kereskedelemügyi magyar királyi miniszter a »Zmaj« cz. Belgrádban megjelenő szerb lapot, mely azonos az »Uzlenkok« cz. kitiltott szerb lappal, kitiltotta.

Művész-klub a Pokolutczában.

A múlt szezon művészei és művésznői a színpadon kívül is a szó legszorosabb értelmében a közönség szemei előtt éltek. Az új társulatnak — úgy látszik, egészen más a szelleme. Nagyon zárkóztak, — a társulat művésznői c s a k színésznők és semmi egyebek, — nem igyekeznek konnexionokat kötni a helyi társadalomban.

Ez a körülmény a Leszkay András örökké vidám és örökké mulató társulata után nagyon meglepő volt, s bámult mindenki, hogy elmúlt egy hét, két hét, s az aranyifjúságból még mindig nem akadt egy sem, aki azt mondaná, hogy bohém társaságban tölti az idejét, s csak színészekkel — színésznőkkel szokott mulatni.

Persze voltak nagyon sokan, akik emiatt megapprehendáltak, mert hiszen színészekkel, művésznőkkel jó pajtáságban lenni — sikk. Meg aztán elment már az orfeum

Interpelláltak Megyerit, hogy hova tette a színésznőit, mért nem járnak a Rózsabokorba, a Rimánóczyba vagy a Széchényibe, — egy szóval valahova olyan helyre, ahol az aranyifjúságnak alkalma volna velük összebarátkozni. Persze ez nagyon előnyös dolog volna, az aranyifjúság jobban járna a színházba, s egyes jutalomjátékok alkalmával úgy megtöltenék a színházat, hogy no. Hanem Megyeri inkább uri ember, mint praktikus ember, s természetesen nem avatkozott bele a színészek és művésznőinek a magán ügyeibe.

Az aranyifjúság tehát, meg azok az öregebbek, akik még reklamálják maguknak az ifjúságot, beletörődött a helyzetbe, s vigasztalja magát azzal, hogy ezzel a társulattal a színházon kívül nem is érdemes foglalkozni, mert nem eléggé — bohémek.

Pedig dehogy nem azok. Igaz ugyan, hogy a művész urak közül mindegyiknek igazán elegáns ruhája van, — egyik sem csinál adósságokat, s a művésznők nem küzdenek örökös pillanatnyi pénz-zavarokkal, — hanem azért mégis bohémek. Jórésztük példás családi életet él, azok pedig, a kik a vendéglőre vannak utalva, — azok szépen megmenekedtek a vendéglő és annak összes kellemetlenségei elől.

A Pokol recte Szent-János utcában van egy korcsma, a »kis pipa«, — mely arról nevezetes, hogy igen jól főznek benne. Ezt a korcsmát egy folyosó köti össze egy szép nagy házzal, amelynek egy része nemrégiben megüresedett. Itt ebben az üres lakásban egy remek kis bohém-klubbot rendeztek be, egy diszes nagy ebédlőt, amelyben semmi sem emlékeztet a vendéglőre. Fotelek, divánok egészítik ki a butorzatot. A nagy asztal körül pedig éppen csak annyira hely van, amennyi elég a társaság tagjainak. Ha egy vendég akadna, — kénytelenek volnának az asztal alá ültetni.

Mindenki a lak itt ebben a társaságban, még a borfiu is. Még nem pinczér, pedig már lehetőszen nagy kamasz, s ha rámutatsz, hogy

— Pinczér, hozzon nekem egy pohár sört!

Kinyújtott karodat látva odarohan hozzád, s úgy megrázza jobbodat, mintha egy rég nem látott jóbarátjával találkozónék. De vannak szeretetre méltó tulajdonai is. Ha félig kiittad a sörödet, — hirtelen elrohan a pohárral, tele tölti, s igen alázatosan bocsánatot kér, hogy az imént oly sok hab volt benne.

Ha még a borfiu is ilyen érdekes ember, — elképzelhetik, milyen lehet a társaság. Talán azért, mert mindegyik színész, — egyetlenegy kivételével, aki azonban igyekszik, hogy az összhangot lehetőleg meg ne zavarja.

A társaság »mamája« K. Szerém Gyizella, aki azonban csupán tiszteletből kapja ezt a rangot. Ő elnököl az asztalnál, s uralkodik asszonyok — leányok felett, — no meg az urak fölött is, férjének, Klenovits Gyuszi urnak beleegyezésével. Ez a hatalmas tömegű és erejű szerelmes színész pedig olyan komolysággal ül az asztalnál, mint egy olympi Jupiter, — csak a szemével mosolyog nagyokat, ha végig néz az asztalon.

Cserny Berta két székkal lejjebb ül ugyan, de nem kevésbé tekintélyes tagja a társulatnak, mint az elnöklő »mama«. A legmegelégedettebb és leghidegebb vérű minden művésznők között, akik csak valaha léteztek, s minduntalan öröklik szemével a »gyermekkekek« Lányi Edith és Fekete Rózsika fölött. Akáresak egy szőke északnémet gouvérnante.

Pedig ezekre a »gyermekkekek« fölösleges is öröködni: végtelenül jókedvűek, örökké kacagnak, — de azért sohasem kelnek föl éhesen az asztaltól; egyik szorgalmasabban eszik mint a másik. Lányi Edithnél hálásabb publikumot képzelni sem lehet, a legsilányabb viccekre is percekig tud kacagni, de annyira szívből, hogy megirigyli az ember.

Fekete Rózsika ez a kis baba-színésznő nemcsak a színpadon naiv, haem az asztalnál is. Lesütött szemekkel eszik, s annyit tépelődik, mint egy női Hamlet.

S e mellett annyira naiv, hogy még őszinte is szokott lenni. Persze nagyon Hamupipókének érzi magát, mert még igazán innen van a két XX-en s alig három hónapja, hogy színésznő.

A társaság en f a n t t e r r i b l e j e R ó z s a h e g y i K á l m á n, aki rettenetesen sok és gyakran rettenetesen rossz viccet mond mindenre. Minden perczben szerelmet vall valakinek, — de még soha senkinek sem jutott eszébe, hogy komolyan vegye. Pedig nála komolyabb és zöldebb arcczal nem tud beszélni senki. Ő a »papa kedvence«, — de csak addig szeretik, amíg nem szellemeskedik.

Ismeri mindenki, de olyan komolyan tud beszélni, hogy bárkit is képes felültetni.

Jó fiu ez a Leővey Leó, szolt egyszer a »bósz bariton« Józsa.

— Igen, nagyon jó fiu, szolt Rózsahegy, csak az a kár, hogy — nyavalya törős.

— ? ? ? ? ?

— No igen, szegény, nagyon sajnálom, de csakugyan nyavalyatörős.

Józsa, aki két esztendeig tanult a New-Yorki egyetemen pharmacopiát, elcsudálkozott rajta, s nem mert Leővey mellé ülni, mert attól félt, hogy a betegséget ő is megkapja. S képzeljék a szegény fiu meglepetését, amikor a vicez betetőzésül Leővey egyszer csakugyan lefordult a székről s Józsa előtt igen kitűnő jarcz fintorításokkal s rugdalózással markirozta a nyavalyatörést!

Ha valakit beugratnak valamibe, ha valaki rossz tréfát csinált, — ennek a mestere más nem lehet mint Rózsahegy. S csudálatos, hogy még ő ül legtöbbit otthon, szerepeit tanulgatva. Meg is látszik rajta minden felléptekor.

A »bósz bariton« Józsa mindig szerelmes, de sohasem tudja, hogy kibe. Fiatal embernél nem esoda. Bartos Gyula ellenben, a társulat jellemző színésze és »segédapája« tudja, hogy kibe szerelmes, bozontos fűrtjei alól kivillognak a szemei s hogy még »hódítóbb« legyen, hiába ajánlhatja neki Klenovits Gyuszi minduntalan a fésűt és keféket.

Janovits Jenő a hideg Rómeó a társaság Rothschildja, a legelegánsabb fiu, és bizonyos, hogy nem szerelmes soha, senkibe. A színészek nagyon dicsérik, hogy szép cikkekét ír, de gyenge színész, — az ujságírók ellenben sokkal jobb színésznek tartják, mint ujságírónak, ő az egyetlen ember a társaságban, aki még tréfából sem udvarol senkinek — legfőlebb Cserny Bertának.

Kápolnay János, a hajdan esengő tenor művész ma már csak oktatja az ifjúságot, — de aktív részt nem igen vesz a bohémiségben, talán a neje miatt, aki mindig szemközt ül vele. Pedig kitűnő, örökifju kedély, s emellett olyan klasszikus műveltségű és olyan precizen beszél mindenről, hogy bátran be lehetne ültetni akármelyik jó gymnasium katedrájába.

Van a társaságnak egy rendkívüli tagja is, akit azonban legjobban szeret mindenki: Szentgyörgyi bácsi, aki el-ellátogat ebbe a társaságba, ha meg akarja mutatni a fiataloknak, hogy milyen az udvarias és az előzékeny ember. Mert Szentgyörgyi bácsi olyan gavallér nemes ember, hogy felesap még — pinczérnek is, ha ezzel akár a legkisebb művésznő iránt is figyelmet tanusíthat.

De van még egy rendes tagja a társaságnak, — a legegésőbb ember mind között, akinek nem imponál senki és semmi, még a szépség se. Talán már eltalálták, hogy ez az ember a Tiszántúl — ő — ő — ja: *Dr. Mephisto.*

EGYLET.

A tanító-testület diszközgyűlése. A biharmegyei tanító-testület tegnap délelőtt 10 órakor diszközgyűlést tartott a vármegyeház nagytermében édes hazánk ezer éves fennállásának megünneplésére. A diszközgyűlésen nagyszámu nő és férfi közönség volt jelen és elismerésre méltó hazafiassággal ünnepelték az örövendetes esemény emlékét. Ott voltak:

Nők: Csák Máténé, Csávássy Amália, Halasy Szeréna, Szemes Mariska, Szemes Ilona, Rézné-Makay Gizella, Békéssiné-Fülöp Piroska, Katonáné-Tasnády Róza, Raffayné-Sz. Julia, Fejérné-Nagy Gizella, Papp Emerentzia, Schrader Friderika, Aberle Hermina, Szücs Izsóné, Beleznay Antalné, Rechtené-Bauer Zsófia, özv. Iulász Lajosné, Biró Vilma, Forray Vilma, Bozsikné-Makay Katalin, Varga Teréz.

Férfiak: Nátafalussy Kornél tankerületi

főigazgató, Des Echerolles Kruspér Sándor, Kékus Vidor, Szabó Károly bihari ev. ref. esperes, Csák Máté lelkész, Debreczeni Sándor postafelügyelő, Szemes Imre s. tanfelügyelő, Réz Mihály, Kocsis József lelkész, vendégek.

A helybeli tanítók és vidéki tanító-egyesületek részéről jelen voltak: Hajdu József (K.-Kereki), Kiss Lajos (B.-Diószeg), Molnár Antal, Sándor Gáspár (Bagamér), Rácz Béla (Bagamér), Réd László (Orvend); Szücs Kálmán (N.-Kereki), Szilágyi Béla (Kis-Szántó), Szabó Gyula (Mező-Telki), Csóka György (Pelbárhida) Kis Dániel (Szent-János), Varga Béla (Bojt), Szebeni János (Székelyhid), Karácsony József (Izsó-Pallaga), Daróczy József (Hegyköz-Ujlak), Telegdi Károly (Bors), Szabó Lajos (B.-Püspöki), Papp Károly (Szalárd), Klósz Benedek (H.-K.-Ujlak), Tamás Traján (D.-Cséke), Palládi Sámuel (N.-Bárd), Szilágyi Tógyer (Rév), Szalóki Elek (Nagyvárad) tankerületi igazgatói tolnok, Fülöp Lajos (Esztár), Nagy Imre (Elesd), Eszenyi Sándor (M.-Keresztes), dr. Tóth Mihály, Tóth József, Winkler Lajos, Kotzmann János, Óó Dezső, Szücs Izsó, Beleznay Antal, Gábel Jakab, Jánosházy János, Makay Vincze, Auspitz Adolf, Markovits Pál, Kovalik János, Stark Gyula, Békéssi János, Virányi Győ.ő, Schön Adolf, Rusznák Vilmos, Lövy Ferencz, Guttman Zsigmond, Kapfer Jakab, Deutsch Dávid, Vaday József, Biczó János, Gasperik Lajos, Mártonfy Zoltán (Nagyvárad), Domokos Andor, Nagy Imre (Mező-Telegd.)

A diszközgyűlést Eszenyi Sándor elnök nyitotta meg lelkes, hazafias lendületű beszéddel. Utána Vaday József tartott felolvasást a népoktatás fejlődéséről a legújabb kortól napjainkig. Tóth József a »Hon szava« című alkalmi költeményét szavalta el. Kis Sándor Petőfi Sándor. »Magyarok Istene« című költeményét szavalta el. Eszenyi Sándor indítványára elhatározták, hogy a diszközgyűlésről jegyzőkönyvet vesznek fel. Végre az elnök imaszerűszavakkal befejezte a diszközgyűlést. Gyűlés előtt a Hymnuszt, gyűlés után pedig a Szózatot énekelte a dalárda, melyet Beleznay Antal dirigált. A diszközgyűlésen jelen voltak fél 1 órakor bankettre gyűltek össze a »Zöldfa« szálloda kistermébe. Az első tósztot Eszenyi Sándor mondta a királyra.

A velencei »Népkör« közgyűlése. A nagyvárad-velencei és váraljai »Népkör« folyó hó 17-én (vasárnap) délelőtt feltizenegy órakor a kör új helyiségében rendkívüli közgyűlést tart.

A közgyűlés tárgyai:

1. Elnök választás.
2. Alapszabályok módosítása.
3. Egyébb indítványok.

SZINHÁZ.

Goldstein Számi.

Megyeri Dezső hirtelen rosszullete miatt ma egészen új előadásban került bemutatóra Kövessy Albert fővárosi életképe, — a Goldstein Számi.

A közönség ma is teljesen megtöltötte a szinkört, s úgy látszik, hogy Goldstein Számi, ez a híres zsidó gyerek — még sokáig vonzereje lesz a szinkörnek.

Goldstein Számit ma Leővey Leo játszotta, egészen más felfogással, mint Megyeri. Nem túlzott abszolúte semmit, sőt Goldstein Számija talán tulságosan intelligens fiu volt. Valamivel szabadabb akitást mutatott, mint Megyeri, s eredeti invenczió is nyilatkozott meg játékában, de viszont meglátszott rajta, hogy csak beugrott a szerepébe, s hogy próba nélkül játszott. A közönség igen jól, szinte kitűnőleg fogadta, s Megyeri büszke lehet rá, ha mindenkor ilyen derék helyettesítőket fog társulatában találni.

Leővey tegnapi szerepét, Tavasz Aladárt ma Szathmáry Lajos játszotta, akitől ma először láttunk különösebb dicséretre méltó alakítást.

Tegnap Takács Péter alakjából semmit sem bírt csinálni, viszont ezt a szimpatikus lakatoslegényt ma Klenovits mutatta be nagyon ügyesen. Az ilyen zsanerű szerepekről (Takács Péter — Hefeld a Bubos pacsirtában) csak Klenovics tud valamit csinálni ennél a társulatnál, az ő színészi egyéniségéhez annyira illenek ezek a szerepek.

—ó—ó.

Hírek a szinkörből. Ma este közkívánatra megismételik a millenáris ünnepi diszeldadást teljes programmal, Prolog, Nyitányok, Táblók és Álmos és Árpád. Melegen ajánljuk közönségünk azon t. tagjainak, valamint a vidékről bejövő idegeneknek, a kik f. hó 10-én ez előadásán részt nem vettek, ne mulasszák azt el — ma — gyönyörködni e szépen sikerült est ünnepélyes fényében.

Pénteken adatik a »Börögér« kedves zenéjü operette Forray Ferike első fellépésével.

A »Télen« népszimű is közelebről kerül bemutatásra.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1896. május 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8 ¹⁵ regg., 2 ¹⁷ éjjel, személyvonat 11 ³⁵ d. e., 2 ²² d. u., 11 ⁰⁴ és 4 éjjel.	Budapest-Püspökladány felől gyorsvonat 7 ⁰⁸ este, 2 ¹¹ éjjel, személyvonat 7 ³⁰ reggel, 3 ⁴² d. u., 1 ⁴⁸ éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ¹⁸ éjjel, vegyesvonat 1 ³² d. u., személyv. 3 ⁵⁸ délután, 2 ⁰⁶ éjjel.	Kolozsvár felől gyorsvonat 2 ³⁰ éjjel, 8 ³⁸ regg. személyvonat 10 ⁴⁴ éjjel, 11 ¹⁷ d. e. vegyesvonat 8 reggel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10 ²⁰ d. e., 4 ²⁵ d. u., vegyesvonat 7 ³⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felől vegyesvonat 8 ³⁰ r., személyvonat 9 ³² d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskó felé vegyesvonat 4 ²⁵ reggel, 1 ⁴⁸ d. u.	Vaskó - Belényes felől vegyesvonat 11 ⁰⁵ d. e., 9 ⁰⁵ este.
Érmihályfalva felé vegyesvonat 6 ³⁰ r., 4 ²⁵ d. u.	Érmihályfalva felől vegyesvonat 8 ³⁰ r., 9 ¹⁴ este,
Ósi-Kót-Gyoma felé személyvonat 7 r., vegyesvonat 1 ⁴⁰ d. u.	Gyoma-Kót-Ósi felől vegyesvonat 10 ⁰⁵ d. e., személyvonat 8 este
Püspök- és Felix-fürdő 8 ³⁰ reggel, 4 ⁴⁵ d. u., 7 ²⁰ este, 6 ⁴⁰ reggel, 2 ⁰⁵ d. u. 9 ¹⁰ este.	Püspök- és Felix-fürdő 10 ¹⁰ d. e., 6 ²⁰ este, 8 ³⁵ este, 8 ¹⁵ reggel 3 ³⁷ d. u., 10 ⁴⁴ este.

* A csillaggal jelöltek csak vasár- és ünnepnapokon közlekednek.

TAVIRATOK.

A király elismerése.

Budapest, máj. 13. (Saj. tud. táv.) Ő Felisége a király ma meglátogatta a »Szamos« monitort és elismerését fejezte ki a tapasztalt fejelem és gyakorlottság felett.

A tudomány egyetem ünnepe.

Budapest, máj. 13. (Saj. tud. táv.) A budapesti tudomány egyetem mai ünnepélyen az isteni tiszteletet báró Hornig püspök tartotta. Isteni tisztelet után a jelenlevők ünnepi menetben az akadémiába mentek, hol Lengyel rektor nyitotta meg az ünnepélyt. Utána Jókai Mór beszélt, majd kihirdették a millenáris tiszteletbeli doktorokat. Az ünnepély, melyen ott voltak Wlassits Gyula, báró Hornig, Kautz Eötvös s mások sokan, — a Hymnusz elnevelésével ért véget.

Tüntető szerb diákok.

Bécs, május 13. (Saját. tud. táv.) A bécsi egyetem szerb hallgatói ma sajnálatos tüntetést és botrányt röglönöztek az egyetemépületben. Egy csoportba gyűlve szidták a magyarokat, Badenit, majd hangosan kiáltották! »per a et Bánffy, per a et Badeni, veszzenek a zsidó magyarok!« A tüntetőket az egyetemi szolgák szétoszlásra szó-

litották fel, de nem tágitottak, hanem dulakodni kezdtek a szolgákkal. Negyedórai dulakodás után azonban végre is el kellett hagyniok az egyetem épületet.

A belgrádi zászlósértés.

Bécs, május 13. (Saját tudósítónk távirata.) Bánffy Dezső báró magyar miniszterelnök ma Goluchowsky külügyminiszterrel értekezett a belgrádi zászlósértésért veendő elégtételről. A szabadelvű párt — mint hírlík — határozottan követeli az elégtételt és Bánffy Dezsőnek kerekentudtára adták, hogy vagy vegyen elégtételt a szerbektől, vagy — mondjon le.

Az osztály-sorsjáték Huzása.

Budapest május 13. (Saj. tud. táv.) Az osztálysorsjáték mai huzásán kihúzták a négy-százezer koronás nyereményt. Nyerő szám 101900. A sorsjegy tulajdonosa két gyermek.

Agyonütött ember.

Budapest, május 13. (Saját tud. távirata.) A Vigadó tetejéről a szél ledöntötte a nemzeti színű zászlót. A nehéz zászló rud lezuhant a tetőről s olyan erővel esett az alatt elhaladó Neuschil Alajos nevezetű kötszerész-kereskedő segéd fejére, hogy az élettelenül zuhant a földre. A szerencsétlen fiatal ember fejét hat darabra törte a zászló rud.

Közgazdaság.

A kamara teljes ülése.

— Saját tudósítónktól. —

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara tegnap délután, Janky József elnöklete alatt teljes ülést tartott, melyen megemlékeztek az ezredéves nagy nemzeti ünnepről is.

Jelen voltak: Reismann Mór, Bertsey György, Markbreit Sándor, Bognár Sándor, Laszky Ármin, Farkas Izidor, Frankl Lázár, ifj. Moskovits Mór, Óváry Lajos, Rozsly Géza, Hann László, Voszka Ferencz, Daday József, Weisz Károly, Rendes Vilmos beltagok; Berger Dávid (Margitta), Henger Viktor (Margitta), Baán Kálmán (Élesd), Kovács Sándor (Élesd), Rosenberg Géza (Székelyhid), Lipiczky Gyula (Margitta), kültagok. Az államvasutak részéről Prileszky Pál forgalmi felügyelő.

Az ülés megnyitása után felolvastattott az elnök jelentése, melyből közöljük a következő részletet:

Mielőtt hivatalos közléseimet megtenném, elengedhetlen hazafiai kötelességemnek tartom szívem mélyéből fakadó őszinte örömmel teljesíteni azt a hazafiai kötelességet, hogy hazánk ezeréves fennállásának ünnepelési idejébe eső ezen teljes ülésünkön kifejezést adjak azon magasztos örömmek, mely — meg vagyok győződve — a millennium alkalmából valamennyiünk szívét eltölti.

A haza népességének az a része, melynek érdekeit mi itt képviseljük, bár tagadhatlanul hajlandó az általános emberi érdekek szolgálataiba állani és a népek és nemzetek közötti békés érintkezést ez által lehetővé tenni, — sohasem tette azt a hazafiság rovására, hanem minden időben hazafias szellem lengte át tevékenységét.

Most is, midőn hazánk valamennyi más foglalkozású fiának szive megdobban az ezred év fordulásának magasztos hatása alatt, minket is áthat az ezred évforduló lélekemelő eseménye és hálaltelt szívvel a Gondviselés iránt, mely népünket megsokasodva és megizmosodva vezérelte egy új ezredév küszöbére és reményteljes bizalommal a jövő iránt, melynek boldogító voltát óhajtvá sejtjük, együtt érezzük a haza minden igaz fiával, hogy ezen a földön a mi szeretett hazánkban élünk, halmunk kell és élethivatásunk daczára is a nagy világon e kívül nincsen számunkra hely.

Felhivom tehát önöket, éltessek ez alkalmából a hazát és királyt.

Éljen a haza!

Éljen a király!

Ez után indítványozza az elnök, hogy a millennium alkalmából határozza el a teljes ülés, miszerint alkalmazottainak munkásságuk elismeréséül a millenniumi kiállítás előkészítése körül eltöltött 3 évet a nyugdíjigény jogosultság tekintetében kétszeresen számítja; továbbá küldje ki titkárt az ezredéves kiállításra és ez időre a rendes járulékokon kívül napi 5 forint pótlékot szavazzon meg.

Végül még az időközben érkezett miniszteri leiratokat ismerteti a jelentés.

A haza és király éltetésénél a tagok telállottak és éljeneztek.

A jelentést elfogadták s a titkár tanulmányidejét 10 napban állapították meg.

Ezután olvastattott a titkár jelentése a kamara ügyforgalmáról.

Tudomásul vették.

A husvizsgálatról készített szabályzat tervezetét a miniszter véleményezés végett elküldte. A nagyvárad ipartestület elfogadásra véleményezi a szabályrendelet tervezetét. Ilyen értelemben ír fel a kamara a miniszterhez.

A kamara korábbi ülésében felirt, hogy Nagyváradon magvizsgáló állomás álltassék fel. A miniszter a kérelmet nem teljesíti. Tudomásul veszi a teljes ülés.

A budapest-nagyvárad telefónhálózat kiépítését már több ízben kérte, sürgette a kamara, azonban a kereskedelmi miniszter most ismételve tudatta, hogy bár felismeri a telefónhálózat kiépítésének szükségét, de a millenáris ünnepségek miatt ez évben nem valósíthatja meg, hanem mihelyt a pénzügyi helyzet engedi, kiépítteti a vezetékét. A miniszter leiratát tudomásul vették.

Hosszabb vitát keltett a kereskedelmi miniszter leirata, mely szerint ajánlja a kamarának, hogy az iparos tanoncz-iskolában az eddig szokásos pénzjutalmak helyett könyveket osszon ki a kamara; s különösen ajánlja, hogy az iparosok olvasó-tárát és a minta lapokat osszák ki.

Végre is elhatározták, hogy 50 forintból jutalomkönyveket szerez be a kamara s ezt adják át az ipariskolai bizottságnak kiosztás végett.

A szegedi kamara feliratát, hogy a kisiparosok szövetkezetei bizassanak meg a honvédség és a közös hadsereg felszerelésének szállításával, az eddiginél nagyobb mérvben, a teljes ülés örömmel támogatja s ez irányban a legmelegebb feliratot intézi a miniszterhez.

Matkó Benjamin b.-tordai tanitónak a slöjd-tanfolyam hallgathatására 75 frt segélyt szavazott meg a kamara.

Az iparos-ifjak együletének kérelmére 10 nagyvárad iparos ifjunak a kiállítás tanulmányozása céljára 20—20 frtot, a nyolcz megyebeli ipartestületnek pedig egy-egy önálló iparos vagy segédmunkás felküldhetése végett szintén 20—20 frtot szavazott meg a teljes ülés.

A kitűzött ügyek letárgyalása után Rendes Vilmos beltag előadta, hogy többen jöttek hozzá azzal a panaszszal, hogy a kamara jogtalanul szed többektől illetéket.

Sarka di Lajos titkár örömet fejezte ki, hogy a kérdés felszínre került. A vádat egy fővárosi lap, a »Közgazdasági Napló« előfizetők halászása céljából közölte. Ismertette az eljárást s kimutatta a vád alaptalanságát. A felvilágosítást a teljes ülés helyeslőleg vette tudomásul.

Ezzel az ülés véget ért.

A selyemtenyésztés Nagyváradon. Kvassay nyug. százas az országos selyemtenyésztési hivatal kiküldötte jelenleg Nagyváradon időzik. A városligeti selyemtenyésztési telepen a selyem hernyók már kikeltek s a kiosztást ma kezdik meg azok között, akik a tenyésztésre vállalkoztak. A 40 gr. petéből, ha kellő gondot fordítanak a tenyésztésre, mintegy 80 kgr. gubó lesz, aminek a beváltási összege igen szép összeg. A beváltási állomás Nagyváradon lesz s valószínűleg a selyemtenyésztés buzgó előharcosát: Rátkay Józsefet bizza meg az orsz. felügyelőség a beváltási teendőikkel.

Nagyvárad **hetivásár.**

— Május 12. —

Vásári árjegyzék a nagyváradia piacon 1896. május 12-ik napján tartott vásárban eladott természetények és élelmiszereknek.

Tiszta buza 6.40—6.20 Kétszeres buza 5.50—5.30. Rozs 5.30—5.20. Árpa 4.80—4.60, Zab 5.40—5.20 Tengeri 4.30—4.20 Borsó 13—15.—, Bab 8.50. Köleskása 11.50 Burgonya 3.— Lángliszt 12.50 Zsemlyelisz 12.70 Fehérkenyér liszt 11.— Barnakenyér liszt 9.50 széna fuvarral 2.80. Szalma fuvarral 1.80 Szalonna 54.— 6 kiló zsúpp-szalma 08 kr, 150 kgrm. alom-szalma 06 kr. 1 köbméter tűzifa, bikk 3.—, tölgy 2.80, eser 3.20. 100 kiló marhahus 52.—. Öntött gyertya 54.—. Lámpaolaj 50.—. Egy liter bor ó 50, uj 40. Pálinka 40 szilvapálinka 95, szesz 80. Egy métermázsa kő-só 10.70, nyers fagygyu 26.—, olvasztott fagygyu 38.—, szappan 24.—, birka gyapju —, — magyar gyapju 36.—. Egy hektoliter ó-bor 45.—. Uj bor 35.—, méz 1.50, kemény faszén 1.50, puha faszén —, kendermag 10.—, köles 6.—, repce 0.00, dió 26.—, mogyoró —, aszu szilva 20.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 14, szalonna 60, sertéshus 52, juh-hus 38, veres hagyma 14, fog-hagyma 36, bors 1.60, paprika 1.20 barnakenyér 9. Egy liter kóolaj 20. 1 mm. Bükköny 5.60 6.50 mm. Luczernamag 30 40. frtíg, 1 mm. Lóhere 28.—38 1 mm. Burgondi 24.

Marha ártáblázat 1896. május 12-ről egy pár első rendű jármás ökör 300. egy pár másodrendű jármás ökör 225.280, egy pár harmadrendű jármás ökör 115.180. 1 pár fejős tehén 70.165, 1 drb. vágó ökör 250 kgr. — 90 1 drb vágó tehén 150 kgr. —, 65. 1 drb. veres borju 12.50, 1 drb. fél éves borju 16.30, 1 drb. egy éves borju 24. 38, két éves borju 26. 54, 1 drb. hizott sertés —, — 1 pár fél éves sertés —, —, 1 pár egy éves sertés —, —, 1 pár két éves sertés —, —, egy drb. jó ígás ló 75. —, 1 pár ökörbőr 00.—21, egypár tehénbőr 17.—18 borjubőr —04, 1 pár lóbor 00.—10, 1 pár juh bór 00.—75.

Forgalmi kimutatás 1896. évi május hó 12-ről: Tiszta buza körülbelül 400 hltr, kétszeres buza 200 hltr, rozs 400 hltr, árpa 100 hltr. zab 50 hltr, tengeri 600 7 hltr, burgonya 600 hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy — drb, félhizott — sovány —, süldő —, ma-

lacz —, hizott marha 20, jármás ökör 600, fejős tehén 360, borju 200, bivaly 10, juh és bárány 600 ló 209.

Terménytőzsde.

Budapest, május. 13.

B u z a tavaszra, bácskai	6.84
» tavaszra, északi	6.85
» szeptember-októberre, bácskai	0.—
» szept.-okt.-re északi	0.—
R o z s tavaszra, bácskai	0.—
R o z s tavaszra, északi	0.—
T e n g e r i junius-juliusra, bácskai	0.—
» jun.-jul.-ra, északi	0.—
R e p c z e augusztus-szeptemberre, bácskai	10.15
» aug.-szept.re, északi	10.25

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. május 13.

Magyar aranyjárdék 4%	122.25
Magyar koronajárdék	99.—
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	124.50
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.50
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	121.25
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.80
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.10
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	137.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	138.50
Osztrák járadék papírban	101.—
Osztrák járadék ezüstben	101.—
Osztrák járadék aranyban	122.50
Osztrák korona járadék	101.—
1860. osztrák államsorsjegyek	145.50
Osztrák magyar bankrészevény	948.—
Magyar hitelbank részevény	387.50
Osztrák hitelintézeti részevény	354.—
Osztrák-magyar államvasúti részevény	350.75
20 frankos arany (Napoleondor)	9.53
Német birodalmi márka	58.90
London vista	120.35
Páris vista	47.80
20 márkás arany	11.78

Délutáni előadás! Félhelyárakkal!**NAGYVÁRAD** **SZINKÖR.**Csütörtökön, 1896. május 14-én
a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével**C z i g á n y b á r ó.**

Operette 3 felvonásban.

E l ő k é s z ű l e t e n:

Télen Honty háza
népszimű. vigjáték.

Felelős szerkesztő: SZABÓ LÁSZLÓ.

NYILTTÉR.**DR. FISCH ÁRON**

ORVOS

lakik Kert-utca Weisz Gábor ház.

K á v é h á z**bérbeadandó.**

A Rimanóczy-fürdő és szállodában levő volt Walter-féle

kávéház-helyiség**azonnal bérbeadandó.**

125 2—4

Rimanóczy Kálmán.

PEKARIK ENDRE**kárpitós**

Nagyvárad, Kisposta-utca 364. sz.

Van szerencsém a tisztelt közönség b. tudomására hozni, hogy mindennemű divánok, ottomán, hencser, ebédli divánok, egyszerű és fényezett támlányokkal a legjutányosabb árban kaphatók, valamint

uj garnitúrák és ócska butorok

behuzása a legjutányosabb árban készítettnek.

Ruganyos töltött matracok**10 frttól feljebb** készítettnek butorszövetekből.

Készletben nagy választék.

A tisztelt közönség pártfogását kérve
75 15—15 maradok tisztelettel**Pekarik Endre,**

kárpitós.

WEINSTOCK, SPITZ, GRÜNBERGER**első nagyváradia szoba-, cég-, czimfestő- és mázoló-társaság**

NAGYVÁRAD, Fő-utca, a Széchényi-szálloda épületben.

A mai kor igényeinek megfelelő

festészeti műterem

Szoba-, cég-, czimfestő- és mázolósi munkák

elvégeztetnek.

Templomok, termek, kávéházak és magánlakok festésénél művészies kivitelű márvány-utánezatokat és aranyozásokat állítunk elő.

Különlegességek üveg-czégtáblákban és czimfestésekben.

Különféle feliratok és festmények fal, vászon, fa- és bádoglemezre.

Czimerek festése, zászlók és szalagfeliratok, e szakhoz tartozó összes díszítési munkálatok.

Tapeta- és papir-maché raktár.

Kész olajban festett czimerek kaphatók és kölcsön adatnak.

Minták és vázlatok kívánatra díjmentesen.**Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.**

A legolcsóbb és legjobb

festék-áru**nagykereskedés.**

Az anyag tartósságáért kezeséget vállalunk.

Száras és saját készítményü tisztán kezelt, olajban tört festékek, kitünő minőségü

szobapadló-fénymázak, angol lakkok,
kenczék (firniss).**Legjobb fajta ecsetek, aranyozó kellékek,**
házi kezeléshez szükséges anyagok,

kellő utasítással, színvegyítések tetszés szerint.

49 19—20

Tisztelettel

Weinstock, Spitz, Grünberger.

V i l l a n y - v i l á g i t á s !

Szent-László gyógyfürdő

(PÜSPÖK-FÜRDŐ.)

Nagyvárad mellett.

Vasut-, távirda- és posta-állomás helyben.

Telefon a nyár folyamán lesz berendezve.

Hazánk legrégebb gyógyhelye, természetes meleg 24—33 R kénés hévforrásokkal, ártézi kuttal, ezen források fölé vannak építve az impozáns berendezésű uri- és női tükörfürdők, kabin- és mór földes fürdők, a gyógyeszközökkel dusan felszerelt gyógypihenő termek.

Fürdőzésre javalva van: az ízületek és izmok csúzos bántalmainál, idült s különösen savós ízületi lobóknál, csonttörések és ficzámok után visszamaradt fájdalomknál; köszvénynél és annak különböző alakjainál; idegbajoknál, melyek rheumaticus alapon keletkeztek (ischiasnál); különböző bőrbajoknál, végre a női ivarszervek bizonyos bajainál, különösen a méh mögötti és közötti izzadmányoknál; belsőleg: heveny és idült gyomorbántalmaknál, májbajok és vesekövek eseteiben.

Mórfürdők használata kitünő sápkor, vérszegénységnél, a női ivarszervek különféle bántalmainál.

Ivógyógymódnál, calciumsulfid sók gazdag tartalmánál fogva kitünő hatásu **görvély** és **angolkór**nál, légzőszervek és gyomorhurutjánál.

Szórakozásul szolgál gyönyörű erdei sétányok, gyógyterem, zongora, tekeasztal, tekepálya, olvasóterem, czukrázda, fővárosi és vidéki lapok, gyakori estélyek, tánczvigalmak, társas kirándulások a fürdő regényes hegyvidékére, naponta háromszor térzene.

Évad: május 1-től szeptember 31-ig. Főévad június 1-től augusztus 31-ig, elő- és utóévadban 30 százalék ármérséklet.

Restaurációt K o v á c s L á s z l ó budapesti hírneves főszakács vezeti, étkezés à la carte, à la couvert.

A vendégek számára szükséges tejet, a külön e célra berendezett saját tehenészet szállítja.

Olcsó és jó élelmezés, kényelmes lakás napi ár 60 krtól 3 frtig.

Orvos: Dr. FILKOR LAJOS.

A fürdő újabb berendezésénél s felszerelésénél nem kimélve fáradságot és költséget, czéлом volt, hogy az minden tekintetben megfeleljen a mai kor követelményeinek, és sikerdus gyógyhatása mellett kényelem tekintetében is kiállja a versenyt bármely külföldi fürdővel.

A n. é. közönség szives jóindulatát s pártfogását kérve, vagyok

kiváló tisztelettel

CZEGLÉDY SÁNDOR
fürdő-bérlő.

V i l l a n y - v i l á g i t á s !